

Tartu Ülikool
Eesti ja üldkeeleteaduse instituut

Aigi Viira
**Soome kultuurisündmuste kajastamine Sirbis, Postimehes ja
Õhtulehes 2013. aastal**
Bakalaureusetöö

Juhendaja Heinike Heinsoo

Tartu 2014

SISUKORD	
SISSEJUHATUS	4
1. SOOME JA EESTI KULTUURISIDEMED LÄBI AEGADE	6
1.1. Soome sild	6
1.2. Poliitilise suhete jähnenemine	7
1.3. Olulised kontaktid	8
1.4. Uus põlvkond hõimutöös	9
1.5. Probleemid Soome-Eesti suhtluses	9
1.6. Soome ja Eesti kirjanduslikest kontaktidest 1920. ja 1930. aastatel	10
1.6.1 Ajakirjanduse osast kahe maailmasõja vahel	11
1.7. Soomlaste kultuurielistused 2013. aastal	11
2. KULTUUR JA KULTUURIUUDISTE MÕISTE	14
2.1. Kultuuriajaleht, kvaliteetajaleht ja tabloid	17
2.2. Kultuuriteemalised artiklid kuude kaupa 2013. aastal	18
3. TÖÖS KASUTATUD MATERJAL	45
4. ANALÜÜS	46
4.1. Artiklite esinemissagedus 2013. aastal	46
4.2. Kõige enam kajastatud teemad 2013. aastal	50
4.3. Autorkond	57
4.3.1. Autorid Postimehes	57
4.3.2. Autorid Õhtulehes	58
4.3.3. Autorid Sirbis	59
5. SOOMLASTE ARVAMUS EESTI AJAKIRJANDUSE JA EESTLASTE KOHTA	60
5.1. Küsitluse tulemus	60
KOKKUVÕTE	64

KIRJANDUS	67
MATERJALI ALLIKAD	68
TIIVISTELMÄ	74
LISAD	77
Lisa 1. Küsitluse ankeet.....	77
Lisa 2. Kasutatud lühendid.....	79

SISSEJUHATUS

Käesoleva uurimistöö eesmärgiks on uurida, missugused olid Soome kultuurisündmused, mida eesti ajakirjanduses 2013. aastal enim kajastati.

Soome kultuuriteema rohkus eesti ajakirjanduses on huvipakkuv. Pärast Eesti taasiseseisvumist suhtus eesti ajakirjandus Soome kultuuri ja soomlastesse kui eeskujusse, mida tuleb järgida ja mul tekkis küsimus, kas Eesti meedia hoiak Soome kultuuri ja soomlaste suhtes on täna samasugune kui toona.

Samuti oli huvitav näha, kas praegu on rõhk päevakajaliste sündmuste kajastamisel ning taasiseseisvumisjärgne huvi Soome-Eesti ajalooteemade vastu on nüüdseks raugenud. Lisaks olen vaadeldud, milliseid Soome kultuuri eri valdkondade sündmusi Eesti meedia praegu tähtsaimaks peab ning kui selged ja läbipaistvad on käsitletavate artiklite pealkirjad.

Uuritavaks materjaliks on 2013. aastal ilmunud artiklid Sirbis, Postimehes ja Õhtulehes. Need on erineva sisusuunitlusega väljaanded: Sirp on kõrgkultuuri käsitlev nädalaleht, Postimees on kvaliteetpäevaleht ning Õhtuleht on tabloidajaleht. Erinev lähenemine kultuurisündmuste kajastamisel on ka põhjus, miks ma just need kolm väljaannet uurimiseks valisin.

Uurimuse teoreetilises osas antakse ülevaade Soome ja Eesti kultuurikontaktidest 1920. ja 1930. aastatel. Samuti räägitakse kultuuriuudisest üldiselt, et mõista, milliste parameetrite poolest erineb kultuuri käsitlev uudis tavauudisest ning kellele on see mõeldud. Lisaks puudutan põgusalt ka teisi žanre, mida kultuuri kajastamisel ajalehtedes kasutatakse ning kirjeldan, millised on põhilised erinevused kultuurinädalalehe, kvaliteetpäevalehe ning tabloidpäevalehe lähenemisel kultuuriteemalistele artiklitele.

Teises peatükis annan ülevaade 2013. aasta Sirbis, Postimehes ja Õhtulehes kajastatud Soome kultuurisündmustest kuude kaupa ning neljas peatükk sisaldab analüüsi. Uurimistöö sisaldab ka kaheksa intervjuu põhjal tehtud kokkuvõtet, kus soomlased räägivad oma suhtumisest eesti ajakirjandusse, eestlastesse ja sellest,

---

kuidas Eesti ajakirjandust lugevad soomlased näevad Eesti meedia suhtumist Soome kultuurisündmustesse ja soomlastesse.

Bakalaureusetöö meetodina on kasutatud teksti- ja diskursusanalüüsi.

---

1. SOOME JA EESTI KULTUURISIDEMED LÄBI AEGADE

Eesti ja Soome suhted on alati tihedad olnud, Soome ja Eesti omavahelist ühendust on sageli nimetatud Soome sillaks. See ongi hea termin, mille juured ulatuvad kaugesse ajalukku ja Kalevipoja-eeeposesse. Eriti huvitav on see, et Soome sillal on mitu nägu, ja need näod on erinevatel aegadel olnud erinevad. See tähendab, et kuigi metafoor on sama, on tal iga kord uus sisu, sest iga ajajärk on rajanud oma Soome silla. Kord on neid kujundanud hõimuromantika, nagu 19. sajandi teisel poolel; kord on tõusnud domineerima poliitika, nii nagu aastatel 1905 – 1907, kui soomest sai paljudele juhtivatele poliitikutele „vabaduse maa“, poliitiline varjupaik. On olnud aegu, mil suheldi intensiivselt, sest tihe koostöö oli mõlema maa huvides, näiteks aastatel 1918-1919, kui Soome toetas eestlasi nende vabadussõjas kaitstes niimoodi ennastki vene bolševismi vastu. (Zetterberg 2005: 7)

Olenevalt aegades on need suhted olnud kas soojad või jahedapoolsed. 1920. ja 1930. aastatel olid need suhted kultuurivaldkonnas kõige paremad, seevastu poliitikaatemadel mitte nii head. Kultuurisuhete alguseks võib pidada 19. sajandi lõppu, mil, Lydia Koidula Soome silla sümbolile tiivad andis.

1.1. Soome sild

Soome silda on teatud kui Eesti ja Soome kontaktide iidset sümbolit ning „Kalevipojaski“ kõneldakse sellest, kuidas suure tamme palkidest ehitatakse sild üle Soome lahe. Ometi andis alles Lydia Koidula Kai Laitineni sõnul „sümbolile tiivad“ (Zetterberg 2005: 17). Eesti esimesel laulupeol 1869. aastal oli ka soomlasi, kellega koos istuti ja hõimuromantiliselt vaimus plaane tehti. Toona kirjutas Koidula Kreutzwaldile, et „... me panime „Soome sillale“ nurgakivi... Te näete, armas papa, Soome sild edeneb.“ (Zetterberg 2005: 17)

Hõimuromantiline Soome sild muutus 20. sajandi alguses poliitiliseks. 1905. aasta Vene revolutsioonile järgnevate repressioonide eest põgenes Soome palju Eesti poliitikuid ja ajakirjanikke, teiste seas Konstantin Päts, Mihkel Martna, Karl ja

---

Gottlieb Ast, Otton Strandmann, Jaan Teemant, Eduard Vilde ja Friedebert Tuglas.
(Zetterberg 2005: 17)

Liikumine Soome sillal oli ometi endiselt ühepoolne, suunaga lõunast põhja, sest Soome sõitis kõigepealt Eesti kultuuritegelasi ja poliitikuid. Paljud neis said poliitilise varjupaiga Soomes, nende jaoks vabaduse maal. Keeleteadlane Lauri Kettunen oli sellest eestlaste „Soome kummardamisest“ lausa solvunud. (Zetterberg 2005: 18)

Eesti ja Soome suhete pöördepunktiks on mõlema maa iseseisvumine I maailmasõja lõpul. Soome kuulutas end iseseisvaks ja lõi lahku Venemaast 6. detsembril 1917 ja Eesti 24. veebruaril 1918. Iseseisvas Eestis algas kohe Saksa okupatsioon, mis kestis kuni 1918. aasta novembrini. Soomes algas aga 1918. aasta jaanuaris kodusõda, kus Saksa väed toetasid maa seaduslikku valitsust. See konstellatsioon peegeldus väga konkreetselt Soome-Eesti suhetes: Saksamaa oli Soomes valitsuse liitlane ja tugi, Eestis aga karm okupant, kes ei tunnustanud maa vastset iseseisvust ja surus maha rahva igasuguse poliitilise tegevuse.

Nii sai piirjooned olukord, mis raskendas Soome-Eesti suhteid nii Esimeses kui Teises maailmasõjas: mõlemas oli Soome Eestit okupeeriva Saksamaa liitlane.
(Zetterberg 2005: 18)

Jätkusõja ajal 1943. ja 1944 aastal tekkis Soome ja Eesti vahele uus Soome sild, kui Eestist rändas soome tuhandeid põgenikke. Tegu oli Saksa mobilisatsiooni eest põgenenud meestega, kes liitusid Soome armeeaga.

1.2. Poliitiliste suhete jahenemine

Soome andis oma de jure - tunnustuse Eesti Vabariigile 7. juunil 1920. aastal. Täna des tõdes peaminister Jaan Tõnisson, et vaba Eesti ei unusta kunagi Soome hõimuvendade tuge Eesti riigi ajaloolistel päevadel (Zetterberg 2005: 20)

Kuigi eestlaste hardalt oodatud tunnustuse saamine Soomelt oli kestnud kaua, tuli see siiski varem lääneriikidelt või Skandinaaviast. Sellest Eestis kaua oodatud „suhteliselt kiirest“ tunnustamisest sai üks umbusu allikas Eesti ja Soome ametlikes suhetes (Zetterberg 2005: 22).

Keskne hõõrdekoht sai alguse 1919. aastal Soomes kehtestatud keeluseadusest, mis keelas Soomes müüa ja toota alkohoolseid jooke. Eestil ja eestlastel oli tähelepanuväärne roll piirituse valmistajana ja selle sissetoojana üle Soome lahe. Salapiirituse vedu põhjustas Soome ja Eesti vahel pidevat välispoliitilist hõõrumist ja nootide vahetamist, kuid tulemusteta. Eesti saadik Oskar Kallas, kes ise oli karsklane, tõdes 1921. aasta veebruaris, et vastumeelsus Eesti suhtes on Soomes tugev ning seetõttu halvenesid ka välissuhted. (Zetterberg 2005: 22).

Kõige suurem kriis Soome-Eestis suhetes paigutub 1930. aastate keskele, mil Eesti parempoolsed ja Vabadussõja veteranid soovisid Eestile tugevat keskvõimu. Putši ettevalmistusega oli seotud ka soomlasi. Eestis arvustati teravalt Soomet katse eest sekkuda tema siseasjadesse. (Zetterberg 2005: 24)

Soome ja Eesti omavahelistes suhetes kahe maailmasõja vahel tuleb eristada kahte tasandit – ametlikud suhted ja kodanikuühiskondade tasemel toimunud läbikäimine. Ametlikud suhted olid vormiliselt korrektsed, kuid aegajalt vägagi jahedad, samal ajal kui haritlaste kultuuritegelaste suhted olid elavad ja vabad eelarvamustest. (Zetterberg 2005: 33)

1.3. Olulised kontaktid

Soome- eesti ühiskirjanikeks võime pidada Aino kallast ja Hella Wuolijokit. Samuti luuletajaid Eino Leinot ja Gustav suitsu, kes võrdsetena suhtusid ja teineteisest lugupidamisega kirjutasid. Eesti sõpradeks olid ka teadlased, kes 1920. aastatel

---

pikemaks või lühemaks ajaks Eesti rahvusülikooli tulid üles ehitama – Lauri Kettunen, A. M. Tallgren, Ilmari Manninen. (Olesk 2005: 39)

Euroopaliku kultuuri arendamisega tegeles Eestis ka rühmitus Noor-Eesti, mis võttis eeskuju soomlaste rühmitusest Nuori Suomi. Nooreestlaste sidemed Soomega olid peamiselt perekondlikud – Gustav suitsu ja Villem Grünthal-Ridala abielud soomlastega, Aino Kallase abielu eestlasega. (Olesk 2005: 41)

1.4. Uus põlvkond hõimutöös

Soome ja Eesti iseseisvuse kehtestamise ajal said täiskasvanuks põlvkonnad, kes olid sündinud sajandivahetusel ning sõlmisid üle lahe laiaulatuslikke kontakte. Nende jaoks polnud olulised sugulussidemed või abielud, vaid noorussõprus ja mõttekaaslus. Sellest põlvkonnast tõusevad esile Elsa Enäjärvi-Haavio, Martti Haavio, August annist, Ants Oras, Oskar Loorits. Samuti Virve Kallas, Julius Mägiste, Lauri Hakulinen, Eerik laid, Richard Janno ja Gustav Ränk (Olesk 2005: 46)

1.5. Probleemid Soome-Eesti suhtluses

Soome-Eesti suhtluse dünaamikat võib teatud lihtsustusega kirjeldada kõrgelt sügavasse langeva kõveraga, kus 1920. aastatel suure entusiasmiga alustatud hõimutöö, mis algas 1921. aastal Eino Leino sooviga astuda Eesti kodakondsusse, jõudis pärast 1934. aastat vastastikuste etteheidete ja süüdistusteni.

Eestlaste jaoks oli probleemiks Akadeemilise Karjala Seltsi Suur –Soome aade, mida pooldasid estofiilid Martti Haavio ja Vilho Helanen. Haavio sõnul oli AKS loodud Soome kodusõjas lõhkikärastatud rahva ühendamiseks, Helase ideoloogia lisas sinna veneviha ja kaitsetahte. (Olesk 2005: 42)

Teine probleem oli humanitaarne – kümnekordne erinevus teineteise kirjanduse tõlkimise mahus: 1930. aastate alguseks märkasid eestlased, et samal ajal, kui Eestis

---

oli tõlgitud suur hulk Soome kirjandust, oli Soomes avaldatud vaid mõned Eesti raamatud. (Olesk 2005: 43)

Kolmas probleem, mis suhteid jahendas, oli soome rahvuslaste süüdistas 1930. aastate lõpul, et Eesti riik ahistab Eesti Ingeri aladel ingerlasi. (Olesk 2005: 43)

1.6. Soome ja Eesti kirjanduslikest kontaktidest 1920. ja 1930. aastatel

Soome ja Eesti kirjanike kontaktid olid tihedad. Eino Leino, kes soovis omandada Eesti kodakondsust, külastas Eestit austatud luuletajana juba 1921. aasta mais. (Laitinen 2005: 53). Samal ajal Leinoga väisas Eestit ka Martti Haavio.

Eesti-reis jättis jälje loomingule. Leino kavandas kolm sarja „Helkalaule“ eesti motiividel, suutis aga valmis saada neist vaid ühe „Vana pagana“. (Laitinen 2005: 54)

1921. aastal loodi Soomes Eesti-Soome üliõpilasklubi, mis oli noorema põlvkonna tugipaigaks. Klubi algatajaks oli Aino ja Oskar Kallase tütar Virve Kallas. Peagi nimetati klubi ümber Akadeemiliseks Hõimuklubiks, hiljem liitus osa selle liikmeskonnast Akadeemilise Karjala Seltsiga. (Laitinen 2005: 55)

1930. aastal külastas Soomet Eesti kirjanike seitsmeliikmeline delegatsioon, kuhu kuulusid ka Suits, Tuglas, Visnapuu ja Under. Just see külaskäik ajendas Lauri Viljast kirjutama artiklit „Eesti kaudu Euroopasse“, mis ilmus ajakirjas „Tulenkantajat“. Autor nõudis ses artiklis eesti kultuurielu paremat tundmist, sest nägi selles rohkemat närvierksust ja intellektuaalset uudishimu kui Soomes. Aasta hiljem külastasid soome kirjanikud Eestit.

Soome kirjanduse seltsi 100. sünnipäev aastal 1931 tõi Helsingisse Eesti külalisi juurde. 1936. aastal oli eesti ekspeditsioon jälle Soomes – Kivikas, Metsanurk, Visnapuu, Suits; korraldati raamatunäitus ja kultuurinädal ning kirjutati alla kultuurileping. (Laitinen 2005: 67)

1.6.1. Ajakirjanduse osast

Aastatel 1920. ja 1930. kirjutati artikleid, arvustusi ja tutvustusi kummagi maa kirjandusest palju. Toivo Kuldsepa teosest „Suomen siltaa rakentamassa“ selgub, et Soomest kirjutatai aastail 1920 – 1940 eesti kirjandusest umbes 50 ajakirjaartiklit ja – arvustust.. Georg Kurmani teose „Literatures in Contact“ põhjal selgub, et Eestis ilmus Soome kirjanduse kohta samal ajal 66 artiklit. Kuldsepa loetelu oli 19 artiklit, mille autor on eestlane. Kurmani nimestikus on 10 soomlasest autorit, kelle tekstid on avaldatud Eestis. (Laitinen 2005:57-59).

Sillaehitajate rühmas tõusis esile August Annist, kes kirjutas ligi 33 eestikeelset artiklit eesti kirjanduse kohta. 1930. aastate teisel poolel ilmus teinegi agar autor Ants Oras. (Laitinen 2005: 61)

Soomes olid Eesti kirjanduse tutvustajaks esmalt Ylioppilaslehti, Tulenkantajat ja Suomen Heimo. Keskseks tõusis 1933. aastal albumist ajakirjaks muutunud Suomalainen Suomi, mis avaldas üle 10 eesti kirjandust ja ligi 20 kultuuri käsitlevat artiklit. Eestis olid sarnased foorumid „Eesti kirjandus“ ja „Looming“, pärastpoole ka „Olion“ ja „Kirjanduslik Orbiit“. (Laitinen 2005: 61)

Üldiselt tuleb väita, et ajakirjanduses kirjutati naabermaa kirjandusest palju ja muust kultuurist sellele veel lisaks. Vahekord kahe riigi vahel oli üsna tasavägine.

1.6.2. Soomlaste kultuurieelistused 2013. aastal

Soome kultuurirahastu 2013. aasta uuring analüüsis soomlaste kultuuritarbimist ning selgus, et aktiivseid kultuuritarbijaid on uurimuse Soomes 240 000, passiivseid 800 000. Uurimusest järeldus ka, et kaks soomlast kümnest on väga aktiivsed kultuuritarbijad, kes külastavad tihti erinevaid kultuuriüritusi.

Põhjalikus uurimustöös paluti vastajatel selgitada, miks nad külastasid küll erinevaid kultuuri-ja kunstisaite internetis(teater, muuseum, kunstimuuseum, ooper, kino või kontset), kuid ei läinud pärast internetilehekülgedel käimist kohale

---

kultuuriüritusele. Vastuseks öeldi, et põhjuseks on vähene kultuurihuvi, kõrged piletihinnad ja ürituse toimumiskoha kaugus kodust.

Lisaks paluti vastajail nimetada erinevate kunstivaldkondade autoreid ning paluti neil märkida, milliste autorite tööd on neile muljet avaldanud. Loetletud kunstnike seas olid näiteks Albert Edelfelt, Tove Jansson, Katri Helena Kalaoja, Juice, Väinö Linna, Sofi Oksanen, Schjerfbeck, Jean Sibelius ja Mika Waltari.

(Suomalaisten näkemykset kulttuurista 2013:

<http://www.fsd.uta.fi/fi/aineistot/luettelo/FSD2914/meF2914.html>)

Seejärel analüüsiti, kus vastajad elasid: kui kaugel oli nende elukoht näiteks teatri- või ooperimajast, kunstigaleriist, kultuuriorganisatsioonidest, kontserdipaikadest, raamatukogudest või -poodidest. Lõpuks küsiti vastajail ka, kui olulised on neile televisioon ja ajalehed, saamaks kultuuriinfot või kultuuriürituste kohta käivat kriitikat. (Suomalaisten näkemykset kulttuurista 2013:

<http://www.fsd.uta.fi/fi/aineistot/luettelo/FSD2914/meF2914.html>)

Uurimistöös „Suomalaisten näkemykset kulttuurista 2013“ kirjutatakse ka kultuuriajakirjandusest ning sellest, milliseid kultuuriartikleid Soome lugejad eelistavad. Küsitlusele vastajad väitsid, et portreelugusid kultuuriinimestega loevad nad hea meelega, kui konkreetne autor (kirjanik, muusik, näitleja jms) oma isiklikest teemadest kõneleb. Kultuuriteemat, mis portreelooga kaasas käib, märgatakse pigem taustana.

Skandaalid ja isikutevahelised konfliktid (näiteks Marimekko skandaal) ärritasid lugejaid. Uurimistöö tulemustes kajastus, et intervjuud kuulsustega ja skandaalsed uudised erinevad kultuuriajakirjandusest nn sisulistest kultuuriuudistest, mistõttu ei pea Soome lugejad neid ka kultuuriajakirjanduse osaks.

(http://www.skr.fi/sites/default/files/Suomalaisten_n%C3%A4kemykset_kulttuurista_2013.pdf)

Uurimisraportis Soome loomemajandusest kirjutati, et Soome loomemajandusest on kujunemas rahvusvaheliselt oluline konkurentsieelis ning Soomes tehakse

---

kultuuriekspordiga teistesse riikidesse aktiivselt tööd – näiteks püütakse edendada kultuuriinfot, -turundust ja -reklaami.

Soome kultuuri ekspordis on peamine tugevus loomingulisel kapitalil ja kõrgetasemeline loomemajanduskoolitus, teadustöö, tehnoloogilised oskused, hea kodumaine infrastruktuur, samuti kvaliteetne loovtootmine.

Soomlaste kultuuritegevust on rahvusvaheliselt kõrgelt hinnatud. Eelkõige näeb Soome kultuuriekspordi sihtpaikadena Rootsit ja Norrat. Samas leiab raport, et Soomel on vaja rohkem kaasata ettevõtete oskusteavet – seda polevat seni piisavalt palju tehtud. Teiseks nõrkuseks nimetab raport kapitali vähesust ja ebapiisavat toetust kultuuriekspordiks. Soome loomemajandus tuleb atraktiivseks muuta ja sellega Soome meelitada inimesi, kelle loomingulise kapitali panus tõstaks Soome kultuurisfääride loovust. (Koivunen 2004: 3)

---

2. KULTUUR JA KULTUURIUUDISE MÕISTE

Kultuur jagatakse tavaliselt kõrgkultuuriks ja meelelahutus- ehk populaar- ehk massikultuuriks. Teine võimalik üldjaotus on laiemale publikule määratud põhivoolukultuur ja kitsamale rühmale korda minev avangard, underground vms. kolmas liigitus jagab kultuuri professionaalseks ja taidluskultuuriks. (Hennoste 2001: 181)

Kultuur jaguneb reaks erinevateks kultuurialadeks (muusika, kirjandus, teater jne) ja eri maade kultuurideks. Lugeja tahab teada eri kultuurialade kohta, mitte saada ettekujutust vaid ühest alast, samuti huvitab teda enda maa kultuuri kõrval ka teiste maade kultuur.

Kultuur pole mitte ainult ilmunud raamatud, toimunud etendused jms, vaid ka see, mis toimub teoste ümber – olgu selleks raha jagamine eri kultuurivaldkondade vahel või taust, kuidas sünnib teose tehniline lahendus.

Kultuuriküljed võivad olla määratud nii tavalistele kultuuritarbijale kui ka asjatundjale. Esimest esindavad tavaliselt päevalehtede igapäevased kultuuriküljed, teist aga kultuuri erilehed ja ajakirjad (Sirp, Looming), osalt ka nädalalehtede ja päevalehtede kultuurilisad (Eesti Ekspressi Areen, Eesti Päevalehe Arkaadia jms) (Hennoste 2001: 181)

Uudis on ajakirjanduse keskne žanr, olenemata sellest, kas tegu on trükiajakirjanduse, raadio, televisiooni või muu meedialiigiga. Uudise põhialused on kõikjal samad, kuid oma erijoontega. (Hennoste 2001: 23).

Tavakohaselt on uudis keskne just ajalehtedes, mitte ajakirjades. Seda põhjusel, et ajalehed ilmuvad igapäevaselt, ajakirjad kord kuus. Päevalehed (näiteks Postimees ja Õhtuleht) rõhuvad uudiste edastamisel värskusele ja uudsusele, nädalalehed (näiteks Sirp) pakuvad kokkuvõtvaid uudisteplokke nädala kesksetest sündmustest, ajatuid uudiseid või nn tagaplaaniuudiseid, mis annavad nädala uudissündmusele lisaväärtust.

Kultuuriuudised on trükiajakirjanduses tavaliselt teisejärgulised, kesksed on arvustused, milles sisaldub enamasti ka uudise tavapärase materjal (milline raamat ilmus, kes selle kirjutas, millal ja kus ta ilmus jne). (Hennoste 2001: 181)

Kultuuriuudiste uudisväärtused on üldiselt samasugused kui muudelgi uudistel. Valdkonna eripärast tingituna on neis olulised kultuuriteoste autorid (kirjanikud, lavastajad, näitlejad, muusikud jne) ning emotsionaalne ja geograafiline lähedus lugejale. Kultuuriuudistes on raskem arvestada mõju lugejate elule, harva on konflikte ja toimub midagi ootamatut (raamatute ilmumine või näituse avamine on tavaliselt varem teada, kunstnik muudab väga harva oma loomingut radikaalselt ja sealjuures veel salaja), ka värskus on vähem tähtis (näitus on tavaliselt lahti mitu nädalat, raamatut saab osta mitu kuud jne). (Hennoste 2001: 182)

Kultuurisündmused on eri valdkondades erineva loomuga ja seetõttu on ka kultuuriuudised veidi erinevad. Üks osa uudistest kõneleb sündmustest, mis toimusid (kontsert vms), kuid suurem osa räägib sündmustest, mis toimuvad jätkuvalt? ka pärast uudise ilmumist. Raamatut saab osta või näitusele, teatrisse ja kinno minna ka pärast seda, kui uudis on ilmunud. Sellist sündmust esitav uudis mõjub alati pisut reklaamina. (Hennoste 2001: 182)

Meedias ilmuvad materjalid võib jagada kahte rühma: toimetuse materjal ja reklaam. On teinegi jaotuspõhimõte: toimetuse materjal jagatakse mitmesse eri rühma vastavalt tekstide ehitusele ja eesmärkidele. Uudislugude kõrval moodustavad teise rühma nn arvamused, mis esitavad lugejale kellegi arvamusi, seisukohti, analüüse. Selle rühma tähtsamad žanrid on:

1. kolumn,
2. kommentaar,
3. repliik,
4. juhtkiri,
5. arvustus jms.

Kolmanda rühma moodustavad lood, mis jutustavad lugusid:

1. olemuslugu (feature),

-
2. portree,
  3. reportaaž,
  4. nekroloog jms. (Hennoste 2001: 23)

Omauudiste asemel on ajalehtede kultuuriosakonnas ehk kultuurilehekülgedel artikli asemel tihtipeale hoopis informatiivne lühivorm, mis annab lühiinfot (avati XX näitus, näitusel saab näha XX töid, koostanud YY, kujundanud ZZ, jääb avatuks kuni...). See pole uudis, vaid reklaamteade. (Hennoste 2001: 182)

Teisisõnu on tegu pisiuudiste ehk eelteadetega, millega antakse lugejaile teada, et sündmus (kontsert, etendus, raamatu esitus vms) on tulekul. Eelteade pole alati ka uudis, sest ta ei kõnele möödunud sündmustest. Tavaline on, et raadiouudistes ja ka ajalehtede kultuuriosakondades, et selliseid teateid esitatakse koos uudistega. (Hennoste 2001: 211).

Reklaamteatele sarnaste pisiuudiste puhul ei võta autorlust endale toimetaja või reporter, vaid uudise lõppu kirjutatakse autoriks väljaande nimi.

Olemuslugu, mida kultuuriteemade kajastamisel tihti kasutatakse, on pikem kirjutis elust ja inimestest, kuid see peab edastama ka fakte. Olemuslugu on intervjuude, olukirjelduste, juhtumiste süntees. (Pullerits 1997: 79)

Olemuslugu võib olla kirjutatud peaaegu igal inimlikku huvi pakkuval teemal, samas, kui uudis on ainult äsja toimunud, uudislikust sündmusest. Inimlikku huvi pakkuvad teemad on kõik need, mis huvitavad ajakirjanikku ja toimetust, ning mille ajakirjanik oskab ka lugejaile huvitavaks kirjutada. Olemuslugu ei lähe nii kiiresti „hapuks“ nagu uudis, vaid teda on huvitav lugeda ka homme, nädala, kuu, sageli isegi aastate pärast. Olemuslugu sarnaneb teatud määral novelliga, sest tal on algus, keskosa ja lõpp. Olemuslugu ei saa lugeda nagu uudist, teda peab lugema kui tervikut. (Pullerits 1997: 79)

2.1. Kultuuriajaleht, kvaliteetajaleht ja tabloid

Nädalaleht Sirp (endised nimed Sirp ja Vasar, Reede ja Kultuurileht) on Eesti kultuuriajaleht, ilmub üks kord nädalas. Sirp on üks sihtasutuse Kultuurileht väljaannetest, mis moodustavad eesti kultuuri vereringe, mille kaudu toimub kunstiloomingu, värskete ideede, ühiskondlike ja haridusalaste arutelude populariseerimine ja sügavuti mõtestamine. Sirbi sisu hõlmab kauneid kunste ja rahvusvahelisi suhteid, ilukirjandust nii lastele kui täiskasvanutele, kooliprobleeme ja kultuuridebatte, loodus- ja humanitaarteadusi, niihästi algupäraste autorite loomingut kui tõlkeid. (Sirbi tutvustus www.sirp.ee)

Nädalaleht on eelkõige uurivate artiklite, analüüside, portreede ja olemusligude avaldamise koht. Siiski on seal koht ka uudislugudel ja eelkõige lühiuudistel. Nädalaleht ei saa arvestada uudiste värs্কusega ning tavaliselt ei ole nädalaleht ühegi lugeja ainus infoallikas, mistõttu pole seal mõtet päevalehtedes ilmunud uudiseid korrata. (Hennoste 2001: 212)

Ajaleht Postimees on suurim kvaliteetpäevaleht Eestis, mis ilmub kuuel nädalapäeval esmaspäevast laupäevani. Laupäevase Postimehe vahel ilmub ka lisa Arter. Postimees on suurima tiraažiga kvaliteetajaleht Eestis ning loetavaim väljaanne ka Tartus. Postimehe peamisteks iseloomustavateks omadusteks on vitaalsus, teadmistejanu, optimism, poliitiline ning kultuuriline aktiivsus, orienteeritus tööle ning enesetäiendusele. Laupäeviti ilmuv nädalavahetuse Postimees toob lugejateni lisaks uudistele ka uurivat ajakirjandust ning nädalasündmuste kokkuvõtteid. Ka pikemad olemus- ja arvamused ning ürituste pildigaleriid. (Postimehe tutvustus www.eestimeedia.ee)

Õhtuleht on Eesti ainus tabloidväljaanne ehk kollane ajaleht. Õhtuleht on suurima üksikmüügiga päevaleht Eestis. Sarnaselt Postimehele toob Õhtuleht lugejateni lisaks uudistele ka uurivaid artikleid, pikemaid olemus- ja arvamused ning ürituste pildigaleriisid, kultuuriürituste kajastusi, reportaaže ja portreelugusid. (Õhtulehe tutvustus www.oh tuleht.ee) Erinevalt Postimehest ei ole Õhtulehes kultuuriarvustuste

---

rubriiki, st kultuurisündmuste analüüsiga tabloid ei tegele. Seltskonnakroonikaga seevastu küll.

Näitlejate, sportlaste ja teiste avalike tegelaste eraelus toimuv on uudiseks tabloidile, kuid tavaliselt mitte soliidsele kvaliteetlehele. (Pullerits 1997: 11)

Mõnikord püütakse jagada lehti kahte rühma selle järgi, kas nad pakuvad kõvu või pehmeid uudiseid, pannes range piiri kvaliteetlehtede ja tabloidide ehk kollaste lehtede vahele. Tegelikkus on teine: igas lehes on alati kõvu ja pehmeid uudiseid. Erinevus lehtede vahel on selles, mida nad keskseks peavad. Kvaliteetlehed tõstavad esiplaanile kõvu uudiseid. Nende kesksed teemad on poliitika ja majandus, kollased lehed tõstavad keskseks pehmemad teemad - olme, sotsiaalteemad, spordi, meelelahutuse, kuriteod jms, ja valivad uudiseid pigem huvist ja emotsionaalsusest. lähtudes (Hennoste 2001: 25)

2.2. Kultuuriteemalised artiklid kuude kaupa 2013. aastal

Jaanuar

Jaanuari lehtedes oli kokku 12 Soome kultuuri kajastavat artiklit. Enim kirjutati kunstiteemalisi lugusid, mida oli kokku viis.

Kunstiteemadel, eelkõige Soome disainiklassiku Yrjö Kukkapuro toolinäitusest „Yrjö Kukkapuro. Mööbel” Eesti Arhitektuurimuuseumis, kirjutasid nii Sirp, Õhtuleht kui ka Postimees. Kai Lobjakas avaldas ajalehes Sirp põhjaliku intervjuu Yrjö Kukkapuroga, mis rääkis käeosleval aastal 80aastaseks saava disaineriga tema näitusest ja kujundamispõhimõtetest. (Lobjakas 2013: Sirp 25.01). Õhtuleht avaldas rubriigis „Oma kodu” Kukkapuro toolinäitusest lühisuudise (Soome...2013: ÕL 18.01). Postimeeski kirjutas suutluses disaineriga „Yrjö Kukkapuro – klassik ja tema hitid”, et Eesti Arhitektuurimuuseumis on näha Kukkapuro disainiikoonideks kuulutatud mudeleid, kusjuures suurem osa mööblist pärineb meistri enda ateljeest, kuhu aja jooksul on kogunenud arvukalt istmete prototüüpe ja eri seeriaid. (Kolk 2013: PM 12.01)

Lisaks avaldas Postimees lühiuudise Jussi Valtakari ja Eeva-Kaisa Jakkila Tartu-teemalisest ühisnäitusest Tampere majas (Kaks...2013: TPM 25.01) ning Õhtuleht kirjutas sellest, et Soome suurim kunstimuuseum Ateneum püstitas 2012. aastal külastusrekordi, sest seal käis 479 000 külastajat (Ateneum... 2013: ÕL 5.01).

Kõik kolm ajalooteemalist artiklit ilmusid Õhtulehes, kus Tõnis Erilaid käsitles erinevaid teemasid: Soome professor Kettuneni salamissioonist Eestis aastal 1940 (Erilaid 2013: ÕL 02.01), esimese Balti Ekspressi käimapaneku plaanidest liinil Helsingi-Tallinn-Riia-Kowno-Berliin 1921. aastal (Erilaid 2013: ÕL 08.01) ja Konstantin Pätsi 1940. aasta plaanist luua Eesti-Soome liitriik (Erilaid 2013: ÕL 17.01). Postimees ega Sirp jaanuaris ajalooteemat ei käsitlenud.

Soome kirjandus pääses jaanuaris lehte kahel korral – üks artikkel ilmus Postimehes, teine Õhtulehes. Postimehe persooniloos Soome kirjanike liidu auliikme Maimu Bergiga on jutuks nii usutletava Soome-kirg kui see, mispärast on Bergile lähedased soome keel, kultuur ja inimesed (Rosen 2013: PM 27.01). Õhtuleht piirdub lühiuudisega raamatute müügi edust Rahva Raamatu ja Apollo kauplustekettides aastal 2012 – Sofi Oksaneneni „Kui tuvid kadusid” on Rahva Raamatus neljandal ning Apollos teisel kohal. (Raamatu...2013: ÕL 2.01).

Filmikunstist ilmus jaanuaris vaid üks artikkel ning Sirbi filmirubriigis. Peeter Sauter analüüsis 2012. aastal Juha Vuorineni romaani ainetel valminud mängufilmi „Joomahullu päevaraamat” („Juoppohullun päiväkirja”), mille režissöör ja stsenarist on Lauri Majjala. Sauter kiidab küll näitlejate Joonas Saartamo ja Krista Kosoneni peeni rollilahendusi, kuid filmi ennast hindab mõttetuks. Ka jäi Sauteril kripeldama küsimus, mis on see, mis Juha Vuorineni romaanis töötab ja filmis tööle ei hakka ning sestap resümeerib ta, et „minu unistus oleks, et see lugu tehtaks Soomes uuesti, no mõni Kaurismäki ehk teeks.” (Sauter 2013: SIRP 18.01).

Muusikastki kirjutati jaanuaris vaid korra. Jaanus Kulli vestles pianist Ariel Klasi tütardega – Soomes ooperisolistidena tuntust kogunud Angelika Klas-Fagerlundi ja Marion Melnikuga, kellele Eesti tippdirigent Eri Klas on olnud pärisisa eest. Ühtlasi

---

teavitas artikkel, et soome ooperisolistid annavad Klas-Fagerlund ning Melnik Tallinna Mustpeade Majas kontserdi kavaga „Broadway 1957”. (Kulli 2013: ÕL 31.01).

Veebruar

Veebruarikuistes ajalehtedes ilmus kokku 11 lugu. Kolm korda kirjutati nii muusikast, ajaloost kui ka kunstist. Postimehes oli uudislugu Tartu Ülikooli aulas toimunud kontserdist, mis avas Põhjamaade muusika pidunädala. Avakontserdil „Põhjamaa pärlid” astusid lavale Elleri keelpilliorkester ning Turu konservatooriumi kammerorkester Jukka Perksalo dirigeerimisel. Ka teavitas artikkel, et pidunädala jooksul astuvad üles ka Oulu konservatooriumi kammermuusikud (Hanson 2013: TPM 4.02).

Õhtuleht kirjutas lühiuudise, et 9. veebruaril toimus Espoos Barona Arenal Eurovisioni lauluvõistluse rahvuslik eelvoor „Uuden Musiikin Kilpailu” ning võitjaks sai laul „Marry Me”, mida esitas Krista Siegfriids. (Käänik 2013: ÕL 10.02). Eurovisioni teemast kirjutas ka Postimees, sest soomlaste võidulugu tekitas soome feministide seas pahameelt, kuna laulu tekst propageerivat soolist ebavõrdsust. (Feministe...2013: PM 11.02)

Kunstiteemadest püsis Õhtulehes teemana Yrjö Kukkapuro toolinäitus arhitektuurimuuseumis (Soomlase... 2013: ÕL 08.02), kuid Postimees kirjutas Eesti tarbekunsti- ja disainimuuseumis veebruaris avatavast Soome rõiva- ja tekstiilibrandi Marimekko näitusest „Marimekko. Disain. Soome”, mis annab ülevaate ettevõtte arengust ja eduloost ning tutvustab lähemalt Marimekko toodangut (Neljapäeval... 2013: PM 27.02). Põnevaima kunstiteemalise artikli avaldas märtsis Sirp, mis oli Veronika Valgu vestlus arhitekti ja kunstniku Sami Rintalaga, kes esines Eesti Kunstiakadeemia arhitektuuriteaduskonna avatud loengute sarjas teemal „Primitiivne, olemuslik ja ürgne arhitektuur”, kus kõneles ehituskunstist kui keelest või väljendusvõimalusest, mis vastab inimese bioloogilisele vajadusele. (Valk 2013: SIRP 8.02.)

Ajaloolugusid avaldasid nii Õhtuleht kui ka Sirp. Mati Hindilt ilmus Sirbis pikk analüüs Eesti ja Soome hilisajaloost, mille aluseks oli Jaakko Blombergi 2011. aastal ilmunud raamat „Vakauden kaipuu” („Stabiilsusevajadus” või „Stabiilsuseigatsus”). Hint kirjutas, et raamatu alapealkiri „Külma sõja lõpp ja Soome” („Kylmän sodan loppu ja Suomi”) annab ajaraamid: käsitletud ajal hakkas lühikese nööri stabiilsus asenduma ebakindla vabadusega. Artiklis kõneleb autor ka, et nagu Eestis, nii on ka Soomes debatt hilisajaloo üle väga elav: 1918. aasta kodusõja trauma, sõjad Nõukogude Liiduga, finlandiseerumine on teemad, mille kohta on ilmunud raamatukogu jagu kirjandust. Kodusõda on nii valus teema, et avameelselt – mõlemalt poolt vaadates – on seda käsitletud ehk alles paarikümne viimase aasta kestel. Hindi sõnul on Eestis Soome hilisajaloo olulisteks märksõnadeks „Talvesõda” ja „finlandiseerumine” – esimene tugeva positiivse ja teine tugeva negatiivse märgiga. Nüüd, kus finlandiseerumine on ajalugu, hakkavad ilmuma mälestused ja analüüsid, milles valgusvihku satub ka finlandiseerunud Soome suhtumine Eesti iseseisvumistaotlustesse 1980. aastate lõpuaastatest alates. (Hint 2013: SIRP 22.02).

Hain Rebas kirjutas Sirbis nn soomepoistest ehk siis sellest, et II maailmasõja ajal passis eestlastele noore, Talvesõja oreooliga Suomen Puolustusvoima kord, individualism, taktika ja julge vastuhakk sõjalisele ülemvõimule paremini kui ükskõik millise totalitaarse hiigelmee pime distsipliin, rõve toorus, tülgestavad poliitloengud ja nõme juhikultus. Rebas rõhutas ka, et iga mees, kes Soome rügementi läks, pani teadlikult oma elu mängu vähemalt kaks korda. Esiteks Soome minek kui sakslaste välikohtute poolt ähvardatav väejooksiklus ehk Fahnenflüchtling. Teiseks - mõistusevastane tagasitulek leekides lõõmavale kodumaale 1944. aasta augusti keskel, et pärast Sinimägede raskeid kaotusi lüüa rahva ja riigi eest Viimane Lahing ehk Harmagedoon. (Rebas 2013: SIRP 8.02).

Õhtulehes käsitles Tõnis Erilaid Soome 105päevase Talvesõja ajal väldanud propagandavõitlust, mis 1940. aastal kippus ka Eestisse kanduma. Soomlased püüdsid oma lendlehtedega meelitada Vene sõdureid üle tulema, venelased omakorda püüdsid veenda soomlasi kodumaa maha jätma. (Erilaid 2013: ÕL 13.02)

Kirjandusest ilmus vaid üks lühiuudis Postimehes, mis andis teada Olavi Paavolaineni teose „Sünge monoloog” eestikeelse tõlke esitlusest, kus kõnelesid soome välisminister Erkki Tuomioja, ajaloolane ja poliitik Mart Laar, kirjastaja Märt Väljataga ja tõlkija Piret Saluri. Muuhulgas mainiti artiklis, et Paavolainen oli jätkusõja ajal teabeteenistuses, pidas sel ajal päevikuid ning avaldas need aastal 1946 raamatuna. Kahjuks aga sai ta teose eest nii ohtralt negatiivset kriitikat, et pärast seda vaikis ta kirjanikuna lõplikult. (Teder 2013: PM 12.02.)

Ainukese veebruarikuise teatriteemalise loo avaldas Õhtuleht. Tegu oli persoonilooga laulja Lauri Liivist, kes rootsi lavastaja Georg Malviuse kutsel osales Tampere teatri muusikali „Hüljatud” ettelaulmisel ning sai seejärel Enjolras’ rolli. Artist kõneles ka sellest, et soomekeelses muusikalis teeb ta kaasa teist korda, kuid Soome teatris on tavaks sel puhul välismaisele artistile abiks siiski kutsuda soome keele treener, et eestlase suust kõlavat soome keelt ei painaks liigne aktsent. (Viira 2013: ÕL 12.02)

Märts

Märtsis kirjutati enim kunsti- ja disainiteemadel. Kokku oli ajalehtedes 25 lugu, millest kolm keskendub Marimekko näitusele Eesti tarbekunsti- ja disainimuuseumis. Õhtuleht avaldas rubriigis „Oma kodu” lühiuudise, et tuntud Soome tekstiili- ja rõivabrändi näitus on vaadata aprilli lõpuni (Marimekko...2013: ÕL 08.03.) ning Postimees uudisnupu sellest, et Marimekko näitusel saab kunstnike ja kirjanikega jalutada – teiste seas patseerivad väljapanekul nii kirjanik Maimu Berg kui ka testiilikunstnik Signe Kivi. (Marimekko...2013: PM 07.03).

Põhjalikuma analüüsiga samast näitusest esines Postimees, mis keskendus Marimekko ajaloole ning brändi fenomenile. Viimast avas artiklis rõivaste peadisainer Noora Niinikoski, kes kõneles, et iga soomlase kodust võib leida mõne Marimekko eseme ja riideid pärandatakse emalt tütrele. Ta lisis, et Marimekko kuulub paljude soomlaste argipäeva. On ka neid, kes seda ei armasta, kuid omanäolise märgi puhul on see alati nii. Niinikoski sõnul olevat suure soosingu taga nii mustrite mitmekesisus kui ka teatav soomlaslik maalähedus. „Disainerid ammutavad tihti inspiratsiooni

---

loodusest, värvid ja lihtsad mustrid sobivad soomlaste meelelaadiga. Lisaks annavad värvid pikal talveajal positiivset energiat.” (Rosen 2013: 09.03)

Ka Soome kõrgmoebrändi Ivana Helsinki kevad-suvise kollektsiooni „Mourning sun Motel” esitlus Eestis pälvis Postimehe tähelepanu. Esmalt fotogaleriiga kollektsioonist (Galerii...2013: 12.03.), seejärel lühiuudisega, et Ivana Helsinki kollektsiooni esitletakse Tartus. (Tartus...2013: 01.03). Lisaks võttis Postimees kajastada sedagi, et Tampere maja galeriis on vaadata soome koomiksikunsti esinimede Pauli Kalli oja Tiitu Takalo ühine väljapank „Kasupojad ja töölistüdrukud” (Kunstnikud... 2013: 03.03).

Pikkade kunstiteemaliste artiklitega esines märtsis ootuspäraselt Sirp. Piibe Piirma kirjutas, et Helsingis on avatud unikaalne Biofilia labor kunstnikele (Piirma 2013: SIRP 28.03.) ning Veronika Valgu sulest ilmus vestlus soome arhitekt Kivi Sotamaaga, kel on koos õe Tuuli Sotamaaga büroo Sotamaa Design, kus arhitektuuri-, kunsti- ja disainivaldkonna sisese ja vahelise innovatsiooni otsingutel on leitud võimalusi ideede teostamiseks mitmes mõõtkavas sildadest, mööblist ja skulptuurist tootedisainini. (Valk 2013: 28.03.)

Kirjandust käsitletakse ajalehtedes seitsmel korral. Sirbis oli lausa neli artiklit, mis soome kirjandusteoseid analüüsisid. Käsitleti Sofi Oksaneneni romaani „Kui tuvid kadusid” eestikeelset tõlget, mille puhul kriitik leidis, et soome uuema kirjandusega ammu „sina” peal olev tõlkija Jan Kausi seekordne eestindus kõnnib autoriga ühte sammu, küll saab aga norida raamatu eestindaja sidesõnakasutuse kallal. „Sellest, et juba tõlke avapeatüki eesotsas tuleb järjestikku kaks „ega”, pole suurt lugu. Lk 23 ühes lauses korduvad viis „ja”-d aga kutsuvad kurja karja. Kuid pole miskit parata – sünonüümsõna „ning” ilmselt ei kuulu Jan Kausi leksikoni.” (Oja 2013: SIRP 15.03).

Sirp kirjutas ka Katja Kettu romaani „Ämmaemand” eestikeelsest tõlkest nimetades seda lapi naise lugulauluks kõrgelt kaljult. „Lugejana sa mitte ainult ei loe, vaid näed, kuuled, tunned ja tunnetad, lähed teosega samasse rütmi, kui romaani keel kulgeb erinevatel kõrgustel ja laseb hääle valla. See kajab ja sumbub Lapi kaljude vahele ja kaob sosinaks Jäämere külmades tuultes.” (Paju 2013: 15.03.) Lisaks

---

kirjutati Sirbis ka soomerootsi kirjanikust Ulla-Lena Lindbergist. (Saluäär 2013: 15.03.)

Pentti Saarikoskit tituleeris Sirp otsesõnu geeniuuseks artiklis, mis arvustas poeedi eesti keeles ilmunud raamatut „Luuletused”. „Geeniuse tunnuseks ongi sageli see, et ta teeb ja plaanib palju rohkem, tulemuseks on palju jama, aga sellest jamast ka palju suurem protsent ägedat materjali. Muidugi, on vastandeid: teistsugu geeniusi, kes lihvivad üht väikest asja terve elu, nagu kristallmuna. Saarikoski polnud selline. Ta oli inimesekujuline plahvatus. Õnneks piisavalt lähedal, et nägime toda tulevärki, vähemasti eemaltki. (Rooste 2013: SIRP 15.03).

Saarikoskist, õigemini raamatust „Luuletused” avaldas artikli ka Postimees, kus nimetati Saarikoski luulet kildudeks ühest ekstaatilisest elutervikust. (Veidemann 2013: PM 09.03) Paralleelselt artikliga Saarikoskist avaldati arvustus ka Olavi Paavolaineni „Süngest mooloogist”, mille ilmumist eesti keeles nimetatakse kirjanduslikuks sündmuseks. (Veidemann 2013: PM 09.03.)

Lisaks põhjalikele arvustustele avaldas Postimees uudisloo, et Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapital määras 2012. aasta loomingu eest auhinna Jouko Vanhanenile - Indrek Hargla „Apteeker Melchiori ja Rataskaevu kummituse” ning Jaan Krossi „Tahtamaa” tõlkimise eest soome keelde (Sibrits 2013: PM 15.03.) ning lühiuudise, et Sofi Oksanen pälvis Rootsi Akadeemia kirjandusauhinna (Sofi...2013: 15.03.)

Muusikateemadel kirjutatakse märtsis viis korda, rõhk oli lühiuudistel. Sirp andis teada, et Soome rahvusoperi Ateneumi saalis esietendus 28.02 Kimmo Hakola mono-ooper „Akseli”, mis on lavalugu Gallen-Kallelast (Kuusk 2013: 28.03.). Postimees kirjutas, et Tartu loomemajanduskeskuses jätkub Põhjala pärimuskultuuri sari, kus esineb Sami Kukka koos saateansambliga (Põhjala...2013: 07.03.) ning et soome muusik Ismo Haavisto on koos kitarrist Andres Rootsiiga andnud välja digisingli (Soome-ugri...2013: 27.03.). Ka avaldas Postimees lühiuudise Kalevala laulude kontserdist (Soome...2013: 13.03.). Õhtuleht kirjutas lühiloo Soome edukaima bändi HIMi üheksandast stuudioalbumist „Tears On Tape” (Ville...2013: 23.03.).

Ajaloost kirjutati kaks korda – Postimehes ja Õhtulehes. Postimees avaldas artikli Eesti juurtega Kanada kirjaniku ja ajakirjaniku Eric Enno Tamme raamatust «Suur seiklus Mannerheimi jälgedes», mille tarvis võttis ta ette Vene ohvitseri, hilisema Soome riigihoidja ja presidendi Carl Gustav Emil Mannerheimi (1867–1951) eeskujul. (Puukko 2013: PM 16.03.). Õhtuleht aga kirjeldas, kuidas alustas esimene Eesti lennufirma Aeronaut aastal 1921 ning kuidas see 1923. aastal alustas lende Tallinna ja Helsingi vahel (Erilaid 2013: 21.03.).

Filmikunstist ilmus märtsis vaid üks lugu. Sirbis käsitleti nukufilmi „Talvekummitus”, mille põhilised loojad olid soome-rootsi taustaga filmiinimesed. Autor kiitis nende loodut julgeks, sest Eestis on kombeks ülearu muretseda oma leidliku trikimistri kuvandi pärast, mujal julgetakse täiesti kompleksivabalt ka siiras ja arusaadav olla. (Pedmanson 2013: SIRP 15.03.) Õhtuleht võttis ette televisiooni, kirjutades sellest, et Soome hittsarjast „Helppo elämä” valmis eestimaine versioon „Kerge elu”. (Voog 2013: ÕL 07.03). Teatriteemaga haakis märtsis vaid üks artikkel Õhtulehes, mis kirjutas, et kino Sõpruses üles astuma pidanud stand-up-koomik Dave Fulton haigestus ning tema asendajaks sai põhjanaabrite juurest kohale toodud Tomi Walamies. (Voog 2013: ÕL 17.04.)

Aprill

Aprilli lehtedes käsitleti Soome kultuuriteemasid 13 korral. Enim kirjutati teatrist ja valdavalt oli tegu pikemate artiklitega Sirbis. Korra esines lühiuudisega Postimees.

Sirp kajastab teater Endla Küünis esietendunud Andres Noormetsa lavastusest „Vaikus”, mis on alguse saanud soome kirjaniku Esko Salervo filmistsenaariumist, mille järgi 2011. aastal valminud samanimeline film oli Soomes vägagi edukas. Film oli seotud soomlastele ajalooliselt olulise teemaga – 1940. aastatel Punaarmeeга peetud traagilise Jätкусõjaga. Teatrile seatud versioon sevastu keskendub inimsuhetele sõjaolukorras. (Siimer 2013: SIRP 12.04.)

Ka võttis Sirp kirjutada Soome meelelahutuskantsi Helsingi Linnateatri kahe lavastuse näitel - „Armi” ja „Hamlet” - majanduskriisi mõjust Soome inimestele ja kultuurile, kirjeldades, et löögi alla ei ole sattunud mitte ainult napsu- ja suitsumehed,

---

vaid ka maiasmokad (magusaaktsiis!) ning kultuurihuvilised, sest toetus kultuuriinstitutsioonidele on vähenenud. See tähendavat Saro kinnitusel ka seda, et kunstiinimesed on hakanud järjest rohkem rääkima rahast, omaosaluse suurendamisest ja meelelahutuse ähvardavast pealetungist. Mitmest suust on kõlanud ennustus, et teatrid jagunevad lähiajal ilmselt üha selgemalt meelelahutus- ja kunstiteatriteks, sõltuvalt sellest, milline on riigilt või linnalt saadav toetus. (Saro 2013: SIRP 19.04.).

Sirp kajastas ka Soome Rahvusteatri värsket lavastust „Eurydike”, mis oli oma esteetikalt ja tegijate tausta poolest üpris hüpermultikultuuriline nähtus. Sirp kirjutas, et laval said kokku vanakreeka müüt ameerika nüüdisdramaturgi tõlgenduses, soome näitlejad, leedu kunstnik ja helilooja. Lisaks oli lavastaja Yana Ross lausa mitmekordselt „rahvusvaheline naine”: pärit Leedust, jõudis ta oma režiiõpinguid alustada Moskva GITISes, jätkas neid aga Ameerikas Yale’i ülikoolis. USAs alustas ta ka oma lavastajakarjääri. Kümmeaastat tagasi naasis ta Leetu, kus tekkis ka side Saksa teatriga: 2008. aastal tõi ta Frank Castorfi kutsel Volksbühne laval välja „Macbethi”. Seejärel äratas soodsat tähelepanu Rossi Leedu Rahvusteatri valminud Mika Myllyaho näidendi „Kaos” lavastus ning loogilise sammuna tegi Soome Rahvusteatri juhtima asunud Myllyaho talle ka oma koduteatri kiire lavastamispakkumise. (Karja 2013: SIRP 19.04.)

Postimees pakkus vaid lühiauudise, et aprillis etendub Vanemuise väikses majas viimast korda Sofi Oksanenit teose põhjal valminud lavastus „Puhastus”, mida mängiti 62 korda ja mida vaatas 23 500 inimest. („Puhastus...2013: PM 08.04.)

Muusikast kirjutati aprillikuus kolm korda. Õhtuleht hoidis kahes lühiloos kollasemaigulist joont, kirjutades nii sellest, et Soomet Eurovisionil esindav Krista Siegfriids sai nädalavahetusel hakkama vallatu tembuga, kui suudles etteaste lõpus oma tiimiliiget (Vallatu...2013: ÕL 17.04.) ja sellestki, et 777 The Bank Clubis astub üles Soome olümpiavõitja ja showmees Matti Nykänen koos oma bändiga. (Vasli 2013: ÕL 24.04). Postimees avaldas lühiauudise, et Turu meeskoor Naskalit esitab Tommi Saalase dirigeerimisel Viljandis ja Tartus osa Jean Sibeliuse sümfoonilisest poeemist „Kullervo”. (Soome 2013: PM 24.04.)

Kirjandusteemat kajastas ainsana Sirp ja tegi seda enesele omase põhjalikkusega andes ülevaate Põhja- ja Baltimaade kirjandusfoorumist „Rahvuskirjandus XXI sajandil”. Teiste seas sai artiklis „Rahvuskirjanduse sisse- ja väljavaated” sõna Soome kirjanik ja Mariehamni kirjanduspäevade korraldaja Katarina Gäddnäs, kes kinnitas, et vastupidiselt Rootsile on Soomes säilinud ilukirjandus: „Mul ei ole küll väga head ülevaadet Soome oludest, sest ma olen pärit rootsikeelsest keskkonnast, kuid vähemalt soomerootslased kirjutavad jätkuvalt traditsioonilisi romaane ning meil on palju tugevaid, suuri kirjanikke nagu Monika Fagerholm, Kjell Westö, Robert Åsbacka ja Kaj Korkea-Aho. Nad kirjutavad nii-öelda väljamõeldud romaane. Rootsis kirjutatakse pigem autobiograafiliste sugemetega ilukirjandust ehk asjadest, mida on ise kogetud või millega seostutakse.” (Oppi 2013: SIRP 19.04.)

Ka Sirbi teie artikkel „Kirjandusfoorum” keskendus samale sündmusel ehk Balti raamatumessi raames toimunud kaheksa riigi kirjanduseksperte kaasav foorumile, kus räägiti Põhja- ja Baltimaade kirjanduse arengusuundades ja probleemidest. Leht üllitas peetud ettekannetest väljavõtteid. (Koppel 2013: SIRP 19.04.)

Nii kunsti kui ka ajalugu käsitleti aprillikuu ajalehtedes kahel korral. Postimees kirjutas Tartu Pauluse kiriku remondist, mille käigus püütakse taasluua sellised rõdud nagu arhitekt Eliel Saarinen need sesse juugendstiilis hoonesse kavandas (Kohler 2013: 11.04.). Lisaks avaldas Postimees lühiuudise, et Tartu Kõrgema Kunstikooli raamatukogus on pärast Läti ja Leedu kauneimate raamatute näitust tuleb väljapanek ka Soome kauneimatest raamatutest. (Vaadata... 2013: PM 19.04)

Postimees kirjutas ka sellest, et Soome Instituudi Tartu osakond kolis Vanemuise tänavalt endisesse Tartu ülikooli raamatupoodi (Hanson 2013: 25.04.) ning sellestki, et Pekka Kauppala teos „Vangilaagrite teedel”, mis eesti keeles välja anti, kirjeldab Soomest Nõukogude Liidule väljaantute saatust aastail 1940-1955. Pealkirja all „Kuidas Soome eestlasi küüditas”, märkis autor, et soomlastest on aus see raamat kirjutada ja vähemalt tekstiosas hinnanguid mitte anda. (Martinson 2013: 19.04.)

Mai

Maikuus ilmus ajalehtedes 14 lugu, mis kajastasid muusika-, kirjandus- ja filmisündmusi. Muusikalugusid oli maikuule omaselt kõige rohkem – põhjuseks Eurovisioni lauluvõistlus, mille puhul Eesti meedia põhjanaabritegi saatust hoolikalt kajastab. Ka tõstis muusikalugude hulka Soome bändi Nightwish ekssolisti Tarja Turuneni kontsert „Beauty and the Beat” Tallinnas.

Enne kontserti ilmus Õhtulehes usutlus, milles Argentinasse kolinud Turunen tunnistas, et ei igatse bändis olemist üldse ning on rahul, kui saab keskenduda oma soolokarjäärile. (Toomemets 2013: ÕL 11.05.) Pärast kontserti kirjutati, et klassikat ja rokkmuusikaheliseid põiminud kontserdil esitas neljaoktaavilise hääleulatusega Turunen ka omaloomingut ning armastatud rokkbändide lugusid. (Allkivi 2013: ÕL 22.05).

Sama palju tähelepanu kui Turunen, pälvis endine sporditäht Matti Nykänen, kes maikuise kontserdi tõttu 777 The Bank Clubis pääses leheveergudele mitu korda järjest. Juttu tehti näiteks sellestki, et suusakuulsus ja showlegend Nykänen tuleb oma Eesti kontserdi päeval üle vaatama tulevase restorani asukohta Tallinna kesklinnas. (Käänik 2013: ÕL 12.05). Ka ilmus Õhtulehes persoonilugu suusaässaga, kus ta muu hulgas mainis, et on nüüd paipoiss, kel kõik tembud, joomised ja kinniistumised on jäänud seljataha. Suusakuulsus pihtis ka, et temast ei ole saanud paadunud karsklast, kuid istumised sõpradega piirduvad parimal juhul vaid paari õllega. (Kulli 2013: ÕL 16.05).

Enim kirjutati Eurovisioni lauluvõistlusest, mis toimus Malmös. Õhtuleht näitas kleidi- ja kingagaleriid, kus soomlanna vapustas publikut pulmakleidiga (Voog 2013: ÕL 13.05.) ning arutles selle üle, kas soomlaste vinge laul, kavalus ja loo „Marry Me” lesbimoment – solist Krista Siegfriids suudleb etteaste lõpus oma taustatantsijannaga - viivad nad Eurovisioni finaali (Voog 2013: ÕL 16.05.) Finaali Soome tõesti pääses ning pälvis oma võidutantsuga pressikeskuses taas tähelepanu (Voog 2013: ÕL 16.05.) Lisaks avaldas Õhtuleht lühianalüüsi, kus väideti, et ehkki Eurovisioni lauluvõistlust on aastaid süüdistatud Balkanimaade põhjendamatus edukuses, siis

---

aastal 2013 on poolfinaalist edasi pääsenud hoopis kõik Põhjamaad – Soome, Rootsi, Norra, Taani ja Island. (Metsküla 2013: 17.05).

Kuid isegi see, et Siegfriids finaalis kõigest 24. koha sai, ei jätnud soomlasi meediapildist kõrvale – Siegfriids teatas lihtsalt: „Oleme ikka võitjad!” ja sellest piisas. (Soome... 2013: ÕL 19.05.) Kui aga eestlased võisid rõõmustada, et soomlased ja lätlased oma punktidega nad Eurovisionil suuremast häbist päästsid, siis põhjanaabrid ise olid naabrites pettunud. „Marry Me” sai Rootsilt, Norralt, Venemaalt ja Eestilt ümmarguse nulli. Muidu nii sõbraliku Eesti käitumist nimetab leht lausa jahmatavaks, eriti arvestades seda, et Venemaa sai Eestilt 12 punkti. Seepeale ähvardas Soomes elav uudisteagentuuri Associated Press produtsent David Mac Dougall sotsiaalmeedias: „Nii, Eesti. Null punkti Soomele? Oled nimekirjas! Kui oleme Rootsi vallutanud, oled sina järgmine!” Naisteajakirja Anna töötaja Riikka Karhunen ütles otse: „Meil on s...d naabrid!” (Vasli 2013: 20.05.)

Ka kirjutas Õhtuleht sellest, kuidas Winny Puhh astus volbriööl üles Helsingi rokiklubis (Kiivramees 2013: ÕL 02.05.) ning kuidas tudengid volbripäeval Kaivopuistos piknikku pidasid. (Galerii...2013: 01.05.) Õnneks avaldas Postimees meelelahutuslike muusikaartiklite tasakaalustamiseks ka tõsisema lühiloo, et Soome muusikapoodides on vinüülplaatide populaarsus on muusikasõprade seas üle aastate taas tõusmas, huvilisi on noortest hipsteritest kuni pensionärideni: Soomes müüdi 2013. aasta esimeses kvartalis kauamängivaid vinüülplaate 68 protsenti rohkem kui möödunud aastal, samal ajal kukkus aga laserplaatide müük 41 protsenti. (Vinüülplaadid...2013: 06.05.)

Kirjandusest ilmus mais kaks lugu. Postimees arvustas Rosa Liksoni raamatu „Kupée number 6” eestindust, resümeerides, et on hämmastav, kuidas soomlanna Rosa Likson suudab pöidlapakuse raamatuga avada vene hinge ja Venemaa: „Autor on suutnud kirjeldada Venemaad sellisena, nagu see oli (või on): mineraalveeautomaadid, marsruutteksod, patsidega koolitüdrukud mustvalgetes vormikleitides, tundmatu maa, selle võrendikud ja hauakohad, ühe ööga kerkinud linnad, rajoonikeskused, külad, lagerabad, aabasood, kõnnumaad, raiesmikud,

---

metsasihid, poliitbüroo liikmete kohmakalt retušeeritud fotod keskväljaku ääres... jne, jne...” (Martinson 2013: PM 07. 05.)

Ka Sirp kirjutas Liksoni raamatust, mis sai 2011. aastal Finlandia kirjandusauhinna ning üksnes sellepärast olla ka kriitik selle lugeda võtnud. Sirbi kriitik tunnistas, et Liksom üllatas teda: „Rosa Liksom on toonud romaani rütmid, mis hakkavad lugejas kaasa tuksuma, nii et on raske sellest loost tulla välja. See on suurte tunnete romaan, nagu pikk kangas, kuhu ta maalib oma kunstiteose 80ndate lõpu kokkukukkuvast suurriigist koos selles ekslevate inimestega. See on hästi kirjutatud teos, nii et võib tekkida vajadus teatud kohti sellest romaanist lähedastele kõva häälega ette lugeda.” (Paju 2013: PM 17.05.)

Filmitemaal esinesid ajalehed maikuus nigelalt, avaldades vaid ühe lühiuudise. Postimees andis teada, et kinos Sõprus näidatakse Põhjala filmiparemikku, teise seas ka Soome filmi „Punase metsa hotell”, mille juhatas sisse režissöör Mika Koskinen, kes soovis filmis uurida, kas autoritaarse Hiina uued keskkonnasäästlikud reformid võiksid olla roheline eeskuju ülejäänud maailmale. Projekt võttis aga üllatava pöörde, kui Koskineni filmimisse sekkusid Hiina valitsusametnikud. (Sõprus... 2013: PM 29.05.)

Juuni

Juunis ilmus Soome kultuuri puudutavaid lugusid kokku 6. Enim kirjutati ajalooteemalisi artikleid – neid oli kolm. Põhjuseks ilmselt see, et 14. juunil 1940, ehk siis 73 aastat tagasi tulistati Soome lahe kohal alla reisilennuk Kaleva. Sirbis kirjutati, et aprillis näitas ETV Polarfilmi ja Estinfilmi toodetud 55minutilist dokumentaalfilmi „Kaleva müsteerium”, kus antakse asjakohane ülevaade tollastest sündmustest Euroopas. Autor kirjutas, et „Kaleva müsteeriumi” on tehtud aastate vältel, saab näha kaadreid 2004. aastal peetud asjakohasest seminarist ning omal jõul lennanud lennukis Ju 52 3M vaid kahekümne ühe aastaseks jäänud Henry Antheili mälestustseremooniast Ameerika Ühendriikide välisministeeriumis. „Filmis võib näha lennuki jäänuste otsinguid mitme aasta vältel nii USA, Eesti kui ka Soome laevadega. Juttu on lennuki hukkumisel merepinnale jäänud kogumisest Eesti ametivõimude poolt

---

ja kuulsa Soome lenduri Juutilainen otsimislennust. Mida lennuki hukkmiskohas pinnale tõusnud Nõukogude allveelaev pardale korjas, seda me ei tea.” (Hansen 2013: 14.06.)

Ka Õhtuleht käsitles Kaleva hukku, avaldades lühiloo, kuidas Gunvor Maria Luts, eestlasega abiellunud 24aastane soomlanna, paariaastase tütrekese ema, oli 14. juunil ainsa eraisikuna Ülemiste lennuväljalt kell 13.54 üheksa inimesega õhku tõusnud Soome Aero reisilennukis Kaleva. Peale kahe meeskonnaliikme oli Junkersi (pardatähisega OH-ALL) salongis veel Prantsuse ja USA diplomaatilisi kullereid, tõenäoliselt samuti kulleriks olnud rootslane ning kaks ilmselt Saksa luurajat. Ka Õhtuleht mainis, et siiani on Kaleva hukku ümbritsemas saladuseloor. (Erilaid 2013: 13.06.)

Kolmas ajalooteemaline lugu ilmus Postimehes, mis jutustas Jyväskyläs asuvas Kesk-Soome muuseumis avatud saunateemalisest näitusest, mis selgitas, et saunatraditsiooni maakohtades juurutasid kaudselt 18. sajandi kõrgema klassi linnaelanikud. Maakohtades asusid saunad enamasti talumaja ja kaevu läheduses, kui aga linnaelanikud hakkasid 19. sajandi teisel poolel ostma suvemaju ja villasid, ilmusid saunad ka järvede kallastele. (Soome...2013: PM 15. 06.)

Mõlemad teatriteemalised artiklid – Postimehes ja Sirbis - keskendusid Rakvere teatri suvelavastusele „Köök/Keittiö”, kus kohtusid eesti ja soome näitlejad. Lavastuse teemagi käsitles vennasrahvaste ühis- ja eriidentiteete. „Eestlased (Peeter Rästas ja Anneli Rahkema) teevad tööd metoodiliselt, nende lipukiri on vana hea „Enne töö, pärast lõbu!”, mistõttu on neile üleliigne ka taustamuusika (olgugi see meie rahvuslik aare Arvo Pärt, kelle meloodia kostab magnetofonilt). Soomlastele (Antti Mankonen ja Hannu Salminen) on köögiremondi tegemine tore vaheldus, eriti neist nooremale, hipsterite ja metroseksuaalide stiili- ja olekuvaramutest parimad palad üle võtnud Mankoneni kehastatud mehele, kes oskab hinnata iga pisematki edusammu, näiteks riidenagi uksele kruvimist, kui potentsiaalset sotsiaalmeedia postitust, mis kogub mitu päeva meeldimisi ja laseb postitajal vahvat elamust taas läbi elada.” (Karulin 2013: SIRP 26.06.) Postimees nimetab ühislavastust, kus osalised pärit Rakvere teatrist, Tampere teatrist Telakka ja Lahti teatrist Vanha Juko, otsesõnu Eesti-Soome köögisillaks (Lõhmus 2013: 21. 06.)

Kirjandusteemat käsitles juunis vaid Sirp, võttes arvustada Imbi Paju raamatu „Soome lahe õed. Vaadates teiste valu”, mis oli järg 2009. aastal valminud samanimelisele dokumentaalfilmile, kus keskmes Soome Lotta Svärd ja Eesti Naiskodukaitse liikumine selles osalenud naiste mälestuste, kaudu ning kus kahe naisorganisatsiooni areng ja poliitilistele režiimidele jalgujäämine on asetatud laiemasse ajaloolisse konteksti.

Autor kirjutas, et erinevalt samanimelisest filmist väljub raamat „Soome lahe õed” üksnes Lotta Svärdi ja Naiskodukaitse kunagise koostöö ja tänaseni säilinud koosmeele raamest, võttes ette palju keerulisema ja nõudlikuma teema eestlaste ja soomlaste Teise maailmasõja ja sellele järgnenud Nõukogude okupatsiooni või režiimi mõjusfääri tänapäeva ulatuvatest varjudest. „Paju pakub ühe lahendusvõimalusena välja empaatia, sõnasõnalt eesti keelde tõlgituna kaas-tundmise, mis võib olla võtmeks mineviku mõistmisel ja teistsuguse tuleviku kujundamisel.” (Kurve-Käosaar 2013: SIRP 21.06.)

Juuli

Juulis ilmus ajalehtedes vaid 6 artiklit, viis neist keskendus teatrile ja üks kunstile. Postimees avaldas arvustuse Rakvere teatri lavastusest „Köök/Keittiö”, mis väitis, et lavastus pakub pilte jaburnaljakatest ja üpris turvalistest kodustest remondiaskestest. „Eesti ja soome näitlejate ühismängust kiirgab virget, valvsat, mõnusalt rutiinivaba partneritunnetust ning mõlema rahva eneseirooniast.” (Purje 2013: PM 08.07.)

Eesti-Soome ühislavastusega tegeles ka Sirp, kus ilmus intervjuu Antti Mankoneniga Tampere teatrist Telakka ja Hannu Salmineniga teatrist Vanha Juko. Muu hulgas kõnelevad soome näitlejad ka sellest, et eestlased kipuvad rohkem lobiseda kui soomlased. „Mankonen: Võib-olla hakkas silma vaid liigne lobisemine, tundub, et eestlased räägivad rohkem. Ehk on see kultuuriline erinevus. Salminen: Tõepoolest lobisetakse kogu aeg. Näiteks ükskord räägiti väga pikalt mingist ventilaatorist ja meie Anttiga ei saanud midagi aru, sest räägiti eesti keeles. Me ei saanud tegelikult

---

üldse aru, miks sellest nii palju rääkida. Saaks ju lühemalt!” (Ruusna 2013: SIRP 25.07.)

Teine lavastus, millest Postimees ja Õhtuleht kirjutasid, oli Kalevipoja koja suvetükk „Lambasööjad”, mis põhines Veikko Huovineni humoorikal jutustusel ning milles dramatiseeris auhinnatud Soome filmi- ja näitekirjanik Veera Marjamaa.

Postimees kirjutas, et lavastaja Veera Marjamaa on soome meeste vägiteod Eesti oludesse üle kandnud. Sepe (Mart Toome) ja Valtteri (Anti Reinthal) on otse Tallinnast metsa saabunud poliitik ja suurärimees, kelle igasuviste plaanide hulka kuulub alati ka ühine reis./_/_ Stiiililt soome klassikute Martti Larni ja Mika Waltari teoste moodi hea põhjamine huumor on lavastuses väheste vahenditega mõjuvaks maalitud.” (Kama 2013: PM 30.07)

Näitleja Mart Toome rääkis usutluses Õhtulehele, et Huovineni kirjutatud lugu „räägib kahest heal järjel olevast mehest, kes tahavad, et põhjamaa niigi lühike suvi jääks meelde, et oleks, mida talvel meenutada. Tavaliselt on ju nii, et ootad ja ootad seda suve terve pika talve ja kui ta lõpuks päral on, siis ei saa argugi, kui sügis jälle käes. Tuleb end käsile võtta ja midagi teha. Mulle meeldib nende meeste mõttelaad, see väga eluterve.” (Viira 2013: ÕL 06.07.)

Juulis pääses lehte ka üks kunstilugu. Postimees avaldas lühiruudise, et Tampere maja galeriis oma isikunäituse „Laidun” soome kunstnik Elina Kujansuu, kes „oma teostes ühendab ta pleksiklaasil õlimaali ja lehtmatali stantsimise”. (Tampere...2013: 17.07.)

August

Augustis kirjutati õige rohkem muusikast. 9st loost kolm olid muusikateemalised. Postimees kirjutas pikema Tartu muusikanädala tuntuimast välisartistist Soome indiekvintetist French Films, kellel oli hiljuti ilmunud teine album „White Orchid”, mille promomiseks oli bänd juba märtsikuust alates ringi tuuritanud. Muuhulgas muusikasaidile Pitchfork jõudnud bändi laulja ja kitarrist Johannes Leppänen rääkis Postimehele, et peab koduriigist väljamurdmise saladuseks heade laulude kirjutamist. „Läbimurde saavutamiseks on palju eri viise, aga ma ütlesin, et kui sul on häid laule,

---

on see hea algus. Teisi inimesi ei maksa liiga palju kuulata. Suurte plaadifirmade artistid ei jõua tavaliselt kuhugi, vähemalt Soomes on see päris vananenud mudel. Just indie-artistid on tavaliselt väljaspool Soomet edukad, sest nad on välismaailmale huvitavad.” (Urgas 2013: PM 09. 08.)

Postimees kirjutas ka, et Lahti laulja ja suupillimängija Ismo Haavisto, sama linna trummar Matias Partanen ning kaks tartlast, bassimängija Peeter Piik ja kitarrist Andres Roots, teevad koos bluusilegend Muddy Watersi muusikat. Esialgu oli Lahti-Tartu ühisprojekt mõeldud ühekordse turina märtsis-aprillis, kuid publiku soovil tegi kvartett tuuri ka augustis ning võttis plaani vähemalt ühe Soome festivali. (Soome-Tartu...2013: PM 30. 08.)

Sirp mainis suviste uusooperite rubriigis, et Savonlinna ooperifestivalil toimus Timo-Juhani Kyllöneni „Hülgeooperi” („Norppaooppera”, libretist Iida Hämeen-Anttila, dirigent Atso Almila, lavastaja Minna Vainikainen) maailmaesietendus. (Kuusk 2013: SIRP 30.08).

Kirjandusteemad võeti augustis ajalehtedes üles kahel korral. Postimees avaldas lühiuudise, et ajalehe Helsingin Sanomat lugejate arvates on 2000ndate parim romaan Sofi Oksanen „Puhdistus”. Oksanen hõivas liidrikoha ka kriitikute pingereas. Talle järgnesid Ulla-Lena Lundbergi „Jää” ja Kjell Westö „Missä kuljimme kerran”. (Helsingin...2013: 06.08.) Postimehe raamaturubriigis tutvustati Jonathan Clementsi teost „Mannerheim: president, sõdur, spioon” eestikeelset tõlget, mille puhul autor võttis kiita nii kirjanikku kui Mannerheimi: „Kummaline, et tuleb üks britt ja kirjutab Suurest Soomlasest, legendaarsest marssal Gustaf Mannerheimist suurepärase raamatu. Tegelikult pole siin kummalist midagi, sest Jonathan Clements on hea ajalookirjanik ning Mannerheim oli oma saavutustega liiga tähelepanuväärne, et püsida pelgalt Soome piirides.” (Martinson 2013: PM 21. 08.)

Kunstistki kirjutati augustis kaks korda. Õhtuleht avaldas lühiuudise, et Soome tuntud firma Iittala uusi vineerkohvreid Vakka saab alates septembrist osta ka Eestis. „Iittala disainerid Elina Aalto ja Klaus Aalto said kohvreid disainides inspiratsiooni meilgi populaarsetest vanadest vineerkohvritest. Sellised, tihti vanavanematest alles jäänud kohvrid on Eesti kodudes üsna sage sisustuselement.” (Iittala...2013: ÕL

30.08.) Postimees kirjutas aga, et Soome post tähistab riigipea Sauli Niinistö 65. sünnipäeva sel puhul margi trükkimisega. „Aalto ülikooli emeriitprofessori Tapio Vapaasalo kujundatud mark lastakse kasutusse 23. augustil. Selliseid marke on trükitud ka kõigist eelmistest Soome presidentidest. Erinevalt varasematest presidendimarkidest on Niinistö oma aluseks aga foto, mitte portreemaal. Selle mustvalge foto autoriks on Pertti Nisonen.” (Soomes...2013: PM 19.08.)

Põgusalt puuduti augustikuistes ajalehtedes filmi- ja televisiooniteemat. Õhtuleht kirjutas, et 23.-25. augustini Soomes, Raumas toimunud Blue Sea filmifestivalil võitsid Eesti filmid viis auhinda ning et Blue Sea filmifestivali programmis võistles kokku 51 filmi kuuest Läänemere äärsest riigist kolmes eri kategoorias - professionaalsed, tudengifilmid ja amatöörfilmid. (Metsküla 2013: ÕL 26.08). Ka avaldas Õhtuleht usutluse Anu Saagimiga, kes valmistus osalemiseks Soome tõsielusarjas „Big Brother”. Saagim, kes oli äsja solvanud soomlannasid, sest võrdles neid kärnkonnadega lubas nüüd, et edaspidi paneb ta teibirulli taskusse: „Kui tulevikus peaks minult küsitama midagi soome naiste kohta, siis tõmban kohe demonstratiivselt teibiga suu niimoodi kinni, et sealt ei tule piiksatustki.” (Toomemets 2013: ÕL 28.08.)

September

Septembris avaldati Soome kultuuri teemadel 9 artiklit, neist kolm olid teatrist. Sirp arvustas Kalevipoja koja Veikko Huovineni romaani ainetel loodud lavastust „Lambasööjad”, väites, et see oli vabaõhuetendus eelkõige silmale, mitte kõrvale ega ajule. „Õigupoolest oli see ka ainus selle suve uuslavastus, kus mängupaiga looduslik võlu pääses täiel määral esile. Situatsioon, mida „Lambasööjates” kujutatakse, on üsna triviaalne ja võimaldab vähe pöördeid. /-/ Üldse oli lavastaja Veera Marjamaa töö igati leidlik, loo mõnetist igavust see aga ei kompenseerinud. Eesti publik on harjunud soome näitemängudes nägema palju intensiivsemat tundepaletti, vaimukust ja süžeeväljendeid (Jouko Turkka „Connecting People” Von Krahli teatris, Mika Myllyaho „Harmoonia” Vanemuises jne.) (Märka 2013: SIRP 12.09.)

Sirp avaldas põhjaliku ülevaate ka Helsingi pidunädalatest (Helsingin juhlatuviikot), mis kestsid 16. augustist 2. septembrini. „Helsingi seekordsete pidunädalate populaarseim ettevõtmine oli kesklinnas Muusikamaja kõrval korraldatud filmipiknik, mis meenutab pisut augustikuist Tartu Raekoja platsi „Tartuffi”, kuid Helsingis istuvad inimesed murul ning võivad samal ajal ka söödavat-joodavat tarvitada. Sõltuvalt filmist ja ilmast oli vaatajaid 800–1300 vahel. Teine, juba klassikaks kujunenud sündmus oli muidugi kunstide öö.” Helsingis näidati teiste seas Sasha Waltzi ja Frank Castorfi lavastust, pakuti põnevaid kontsertprogramme ning koguni tsirkust. (Saro 2013: SIRP 12. 09.)

Korra puudutas teatriteemat ka Õhtuleht, kirjutades persooniloo laulja Ele Millistferiga, kes kehastas Tampere teatris esietenduvast muusikalis „Les Misérables” Fantine’i. Lauljatar kõneles, et soomekeelses muusikalis osalemine on tähendanud tööd keeleõpetaja Irina Englundiga ning muusikajuht Jussi Vahvaselkäga. „Elet on aidanud ka tema dublant, kes laulis Elele kõik kuulamiseks linti. „Soome keeles mõtte edasiandmisega pole probleemi – saan kõigest aru ja olen seda ka teistega koos läbi töötanud, et keelenüansid õigesti mõistetud ja edasi antud oleksid.”” (Viira 2013: ÕL 11.09.)

Kaks artiklit puudutavad televisiooniteemat ning mõistagi on peategelaseks Anu Saagim, kes osaleb tõsielusarjades „Big Brother”. Esimene lühiauudis pajatas sellest, et Saagim tahab Soome saatel oma ellu vaheldust ja põnevust tuua. „Samuti tahtnuks ta, et saatekaaslasel oleks legendaarne elumees Matti Nykänen. See soov siiski ei täitnud, küll jagab ta maja 10 teise sealse kuulsusega. Nende hulgas on näiteks Soome aasta geimeheks valitud Aleks Vehkala ja skandaalne missihakatis Marianne Kallio.” (Vasli 2013: 04.09)

Soomlaste tõsielusarjast ilmus teinegi lühiauudis, sest „Big Brother” seltskonnaga liitus suusahüppekuulsus Matti Nykänen. „Saates osalev Anu Saagim, kes pühapäeval napilt väljahäätusest pääses, on varemgi öelnud, et ta tahaks saatekaaslasel just legendaarset elumeest Matti Nykäneni.” (Vasli 2013: 17.09.)

Ajaloo-, muusika- ja filmitemal kirjutati Eesti ajalehtedes vähe. Ainsana avaldas filmi käsitleva artikli sirp, tutvustades 2013. aastal valminud mängufilmi „21

---

moodust abielu tuksi keerata” („21 tapaa pilata avioliitto”). Autorile avaldas lisaks kvaliteetsele romantilisel komöödiale muljet fakt, et tegu on üle aegade ühe publikurohkeima linatseosega Soomes, millel vaatajaid nüüdseks kaugelt üle 400 000, DVD ostjaid 50 000. „Viimase veerandsaja jooksul on lisaks kõnealusele filmile ületanud 400 000 vaataja piiri vaid neli filmi: „Talvesõda”, „Pahad poisid”, „Matti” ja „Rukajärve tee”. Režissöör Johanna Vuoksenmaa „21 moodust abielu tuksi keerata” tundub selles seltskonnas kui valge vares, eriti võttes arvesse, et eespool nimetatud filmidest kolm on kas otseselt või kaudselt seotud rahvuslike suursündmuste/kangelastega, kes kujutavad endast alati head müügiartiklit.” (Davidjants 2013: SIRP 27.09.)

Õhtuleht avaldas lühiuudise uutele artistidele keskenduva Lost in Music festivali Tampere, kus astusid üles ka Eesti bändid Elephants from Neptune, Odd Hugo, Sibyl Vane ja Tallinn Daggers. „Kontsertidele on lisaks publikule oodata nii Soome muusikapublikut kui –spetsialiste, aga ka kaugemalt tulnud plaadifirmade, muusikakirjastajate, kontserdikorraldajate ja festivalide esindajad.” (Sarv 2013: ÕL 25.09.). Lisaks avaldas Õhtuleht ka ajaloooteemalise lühiartikli, kuidas Soome president Pehr Evind Svinhufvud ja välisminister Otto Stenroth 1918. aastal Tallinna reisisid, et tulevase kuningaga - Hesseni prints Friedrich Karliga, kes oleks Soome kuningana saanud nimeks Fredrik Kaarle - kohtuda ja asjad joone ajada. „Tallinnas prints oma poolkõhkleva lubaduse andiski, ent võttis selle hiljem tagasi. Nii jäi Soome ikkagi vabariigiks.” (Erilaid 2013: ÕL 24.09.)

Oktoober

Kokku ilmus oktoobris 11 Soome kultuuri teemasid käsitlevat artiklit, enim käsitleti teatriteemat. Kolmest kaks teatriartiklit ilmus Sirbis, üks Õhtulehest. Sirbis kirjutati, et Soome Rahvusteatri suurel laval esietendub 27. novembril Sofi Oksaneni „Kui tuvid kadusid”, mida soome keelt kehvasti valdavatel vaatajatel on võimalik jälgida eesti- ja ingliskeelsete subtiitrite abil. Eestikeelsete subtiitrite tõlkija on kirjanik, tõlkija ja poliitik Maimu Berg ning inglise keelde on need ümber pannud

---

Soome Rahvusteatri kauaaegne dramaturg ja tõlkija Eva Buchwald. (Kaugema 2013: SIRP 23.10.)

Sirp arvustas ka 4. septembril esietendunud lavastusi „Petroskoi” ja „Kullervo”, mis on rahvuse ühismälus sorkivad lavateosed püüdes oma meelelahutusliku esituslaadiga petta vaataja kaasa mõtlema. „Petroskoi” tõi lavale Tampere teater Telakka, „Kullervo” Lahti teater Vanha Juko. „Näinud nüüd triloogia kahte järgmist osa – „Köök” on üks kolmest rahvusvahelise koostöö tulemusena sündinud lavastusest „Petroskoi” (Teatteri Telakka, lavastaja Ari Numminen) ja „Kullervo” (Teatteri Vanha Juko, lavastaja Lauri Majjala) kõrval –, tundub, et eestlased on soomlastega võrreldes võõraste sallimisel ja ajaloo käsitlemisel märksa vaoshoitumad, eelistades pigem distantseerivat eneseirooniast emotsionaalsele läbi- ja kaasaelamisele. Eestlane seob haava emalikult nahavärvi sidemega kinni, soomlane raputab sellele aga soola peale.” Kriitik lisas, et eestlastena oleme harjunud arvama, et meie keerulist suhet venelastega suudavad mõista vaid kaaskannatajad, teised okupeeritud olnud rahvad, kuid soomlaste russiviha on ehk kirglikum ja mitmetahulisemgi. (Karulin 2013: SIRP 17.10.)

Õhtuleht avaldas usutluse laulja Lauri Liiviga, kes osales Tampere teatri muusikalis „Hüljatud”. Liiv rääkis, et „Hüljatute” Soome lavaversioon on nii hästi õnnestunud, et Tampere linnateatri saalid on täis. Lisaks ilmutas Soome publik saaliski poolehoidu. Liiv jutustas, et soomlased on publikuna head, ehkki reserveeritud. Samas oli aga tore näha, et teinekord oli soomlastest publik suisa elav – tõusis püsti ja tõi kuuldavale poolehoiuhäälsusi. „Mul käis üks sõber Eestist siin tükki vaatamas, istus rõdul ja lõristas kurvematel hetkedel natuke nutta. Ise vaatas ehmunult ringi, et mine tea, ehk pole Soomes nii kombeks. Õnneks lõristasid soomlasedki natuke nutta – nii nad siis kõik lõristasidki. Vaikselt.” (Viira 2013: 12.10.)

Ajalooteemadest kirjutati oktoobris kaks korda, mõlemad artiklid ilmusid Sirbis. Põhjalik ning äärmiselt huvitav oli arvustus ajaloolase vaatepunktist Olavi Paavolaineni raamatust „Sünge monoloog”. Kõrgelt hindas autor nii Paavolaineni teost kui ka Piret Saluri eestindust. „See on nii esmaklassiline kirjandusteos kui ka

---

tippintellektuaali aus suhestumine oma riigi ja rahvaga õiges ja vales – ja neetult keerulistes oludes. Kui Ristikivi oleks ilmasõjas käinud ja hoolega päevikut pidanud, ehk poleks meil „Sünget monoloogi” oma keeles tarviski? Kuna Ristikivi ei käinud ega saanudki käia, siis olgem taas kord rõõmsad, et meil on Soome ja soomlased ning harjumus end nendega võrrelda.” (Maasikas 2013: SIRP 04.10.)

Sirbis ilmus ka usutlus meäkeelsete vaimse liidri, kirjaniku ning luuletaja Bengt Pohjaneniga, kes rääkis, mis on Kveenimaa ja mis keeles selle asukad rääkisid: „Need, kes olid kveenid, kõnelesid muidugi omavahel mingit läänesoome keelekuju. Osa rühmi kõneles jällegi saami murdeid, võis esineda ka mingit saami-soome kaks-või ka segakeelsust. Aga põhirahvas kasutas seda läänesoome nii-öelda kveeni murdevormi. Siis olid veel muidugi Novgorodi sõltlased karjalased – savolaste ja tänapäeva karjalaste esivanemad, kes liikusid Kveenimaale piki kagust loodesse kulgevaid veeteid.” Pohjaneni sõnul teevad meäkveenid ja norrakveenid, kes on üks ja sama kamp, praegu tihedat koostööd, et kveeni keelt ja kultuuri elavdada ning saada Põhjas ka põlisrahvana määratletud. (Tainio 2013: SIRP 18.10.)

Filmistki kirjutati oktoobris kaks korda. Postimees avaldas ajalehele Iltasanomat viidates, et Soome ajaloo suurkuju marssal Carl Gustaf Emil Mannerheimi elust pajatava filmi tootjafirmat ähvardab 1,5 miljoni euro suuruse võla tõttu pankrot. „Produtsent Markus Selin ja tema koostööpartnerid on kavandanud marssali eluloost filmi juba 1990ndate lõpust saadik. Finantseerimismustrid on muutunud mitu korda. Ka vahetus 2011. aastal režissöör, kui Renny Harlin ettevõtmisest loobus ja Dome Karukoski tema asemele astus. Peaosatäitja valiti välja juba 2007. aastal ja selleks sai Mikko Nousiainen.” (Mannerheimi...2013: 08.10.)

Sirp andis ülevaate filmifestivalist „Armastus ja anarhia” Helsingis, mis on vaatamata pealkirjale, mis kuuluks justkui mõnele väikesele alternatiivfestivalile, traditsioonidega suurüritus. 26. korda peetud festival on Soome suurima külastajaskonnaga filmifoorum, mis leiab aset paralleelselt kõigis Helsingi suuremates kinodes. 2013. aastal linastus festivalil rekordiliselt filme: kokku 300, neist 160 täispikad. (Rood 2013: 04.10)

Kaks korda kirjutati ka kunstiteemadel. Postimees avaldas lühiuudise Tampere majas avatud Sysmä ITE-kunsti näitusest. „Termin ITE-kunst, mille lühend märgib sõnu isetehtud elu, tähendab teisiti öelduna nüüdisrahvakunsti või outsider-kunsti. See kunstivool püüab asendada rahvakunsti traditsioonid loovuse ja omapärasusega.” (Vaadata...2013: 04.10.)

Sirp aga kirjutas Tallinnas toimunud Soome disainerite liitu Ornamo1 ning selle nüüdisaegse tarbekunsti alaliitu Taitelijat O2 tutvustavast seminarist, mille laiem eesmärk oli leida koostöövorme Eestiga. „Soome kunstnike liidust eraldi seisva disainerite liidu Ornamo tegevus jaguneb kahe suuna vahel: 1) disaini suund koondab disainereid, kes töötavad ettevõtetes ja tööstuses, sh sisearhitektid, mööbli-, tekstiili- ja moedisainerid ning tootedisainerid; 2) tarbekunst, mis hõlmab nüüdiskunsti professionaale, kelle fookus on materjalidel, sh keraamika, klaas, tekstiil, puit, metall ja paber.” (Tiitsar 2013: SIRP 04.10.)

Muusikat ja kirjandust käsitles üksnes Postimees. Saami laulja Ulla Pirttijärvi etteastest hõimupäevadel avaldas Postimees arvustuse, kus esinejat nimetati vägevaks joigujaks. Autor kirjeldas, et Ulla Pirttijärvi esitas võimsa joiu, mis oli pärit tema vanaisa vanaisalt. „Kas meil on selliseid lauljaid? Pole siis ime, et meil on popid estraadilaulud, mida esitatakse võõrkeeles, ja selliseid lauljaid nagu meil on miljoneid maailmas. Kuid saami joig on eriline, teda ei aja millegagi segi. Ja pole ime, et nõidade järeltulijad tänapäeval on joigude esitajad Ulla Pirttijärvi, Mari Boine, Wimpe, kes on kuulsad üle maailma.” (Tooming 2013: PM 22.10)

Postimees kirjutas ka Hella Wuolijoe raamatust „Dr. Lucius ja Luuletaja” ning kinnitas, et Wuolijoe 1930. aastate alguspoolel eesti keeles kirjutatud näidendi ilmumist trükis võib julgelt pidada tänavuseks kultuurisündmuseks, sest nüüd on kättesaadavaks tehtud Wuolijoe kui näitekirjaniku suur algus, sest „Dr. Lucius ja Luuletaja” valmis enne kirjaniku soomekeelset dramaturgilist triumfi – „Kulkurivalssi” 1935. ja „Niskavuoren naiset” 1936. aastal. (Veidemann 2013: PM 20.10.)

November

Kokku kirjutati novembris Soome kultuurist 6 korral, neist kahel korral kunstist. Sirp võttis luubi alla Soome nüüdiskunsti muuseumi Kiasma, sest see tähistas oma 15. sünnipäeva ning avaldas analüüsiva artikli Kiasma parimate teoste näitusest „Kiasma hitid” („Kiasma Hits”) Kiasma II korrusel, millega muuseum oma sünnipäeva, tähistas, vaatleb autori sõnul kogu kollektsiooni, alustades 1960. aastate veel modernismi traditsiooni kuuluvate töödega ning lõpetades muuseumi viimaste ostudega, millest mõned on spetsiaalselt Kiasma jaoks loodud. Väljapanekus olid rahvusvaheliselt tuntud klassikuid, Soome olulised kunstnikud ning publiku lemmikud. (Rood 2013: SIRP 08.11.)

Lisaks ilmus Sirbis ka intervjuu Kiasma direktori Pirkko Siitariga, kes kõneles, miks Kiasma ei ole mitte ainult nüüdiskunsti muuseum, vaid kultuuriinimeste üks meeliskohtumispaik ning et Kiasma on populaarsuselt esimene või teine muuseum Soomes. Siitari rääkis, et Kiasma keskendub kunstile, mis on loodud 1960ndatest peale ja sellel põhineb ka muuseumi kogu, millesse kuulub üle 8000 teose. „Suurem osa teostest on Soome kunstnike loodud, kuid meil on arvestatav rahvusvaheline nüüdiskunsti kogu. Meie ei uuri modernismi ega kogu modernset kunsti. See kontseptsioon on veidi erandlik, kui võrrelda teiste Põhja- või Baltimaade muuseumidega. Mulle tundub, et Kiasma on visuaalse kultuuri keskus: meie programmis on performance'id, meil on progressiivse programmiga Kiasma teater.” (Rood 2013: SIRP 08.11.)

Kirjandusest ilmus vaid üks artikkel Postimehes, mis nimetas eesti-soome kirjaniku Hella Wuolijoe salapärase draamateost „Dr. Lucius ja Luuletaja” omamoodi üllatusraamatuks, ehkki selle olemasolust on Hella Wuolijoe põhiuuriija Oskar Kruus mitmel korral teada andnud – „Eesti kirjanduse ajaloo” kolmandas köites (1969) pühendas ta käsikirjas näidendile 17 rida. Ka oli see autori kinnitusel üks viimaseid Wuolijoe eesti keeles kirjutatud teoseid, edaspidi kirjutas ta vaid soome keeles. (Kull 2013: PM 21.11.)

Teatristki kirjutati vaid korra ning seegi artikkel kõneles poolenisti filmikunstist: Sirbis ilmus lühisutlus soome tantsija, koreograafi ja videokunstniku Taneli

---

Törmäga, kes viibis Tallinnas Sõltumatu Tantsu Ühenduse kuuajalises kunstnikuresidentuuris, mille tulemusena esietendub 8. novembril Okasroosikese lossis tantsulavastus ja film „Story of ...” koostöös Eleni Pieridesega. Törmä mainis muuhulgas, et Okasroosikese lossis on mingisugune eriline atmosfäär, mis on talle Soomest tuttav – põhjamine pimedus ja salapära. See on koreograafi sõnul väga kaunis ning ta püüab seda ka oma töösse põimida. (Pullerits 2013: SIRP 08.11.)

Postimees kirjutas Taru Mäkelä komöödiafilmist „Meeletu august” („Mieletön elokuu”) – just komöödiažanr annab režissööri sõnul tänuväärt võimaluse vaadata tagasi tolele paranoilisele ajastule, kui Soome oli külma sõja ajal, Nõukogude Liidu surve all. „Viimane teeb soomlasi siiani ettevaatlikuks. Üks Helsingi psühhoanalüütik märkis koguni, et mida muud need Sofi Oksaneni Eesti-teemalised raamatudki on kui soomlaste eneste lugu, millest neil on raske otse rääkida – kuigi Soome ei olnud okupeeritud, sundis see oma riigi eksistentsi kaitsmise nimel omaks võtma poliitilist ja kultuurilist kollaboratsionismi, ka astuma vastuollu oma südametunnistusega.” (Paju 2013: PM 22.11.)

Muusikat käsitleti novembris vägagi põgusalt. Üksnes Sirbis ilmus artikkel Põhjala muusikapäevadest (Nordic Music Days), mis 20. ja 21. oktoobril ulatusid Helsingist Tallinna koostööprojekti „Põhjala satelliidid” kaasabil (kontserdid olid ka teistes Balti riikides ja Peterburis). „Eestlastel oli võimalus taaskohtuda Stockholmi Saksofonikvartetiga ja tutvuda Defunensembel’iga Soomest ning saada osa kolmest põnevast uue muusika kavast. Tehniliselt suurepärasest vormis ning täiusliku ettevalmistusega lavale astunud Defunensembel’i kavas olid kahe viimase kümnendi jooksul valminud elektroakustilised teosed. Ansambelis mängivad võimekad virtuoosid, kelle tegevust juhib Sami Klemola (kitarr ja elektroonika). Muusikutest tõusid kontserdil esile sooloteostega esinenud tšellist Markus Hohti ja eesti päritolu harfimängija Lily-Marlene Puusepp. Kontserdi dominantselt elektrilist kõlapilti toetas filigraanne helirežiim, mille teostasid Timo Kurkikangas ja Anders Pohjola.” (Mändla 2013: SIRP 01.11.)

Detsember

Detsembris ilmus Soome kultuurisündmustest artikleid kokku 8, kõige rohkem pälvis tähelepanu ajalugu. Õhtuleht kirjutas, kuidas 6. detsembril 1939. aastal toimus auriku Donau reis sõjatulest haaratud Soomest Tallinna, pardal 646 põgenikku. Donaud hoiti tükki aega Helsingi sadamas kinni – et liiga hädaohtlik on sõita läbi miiniväljade. Reis vältas kaks päeva, inimesed olid magamata ja poolnäljas. „Algul eskortis Donaud Soome lahel suurem Vene sõjalaev, mis aga Aegna saare lähedal silmapiiri taha kadus, ja Tallinna tuldi kahe väiksema sõjalaeva saatel.” (Erilaid 2013: .ÕL 06.12.)

Postimees kirjutas, et Eesti Rahva Muuseumi postimuuseum avas Soome Vabariigi aastapäeval näituse „Põhja Pojad” ning andis lugejaile ka selgituse, kes olid Põhja Pojad ehk Pohjan Pojat: „95 aastat tagasi novembri lõpus asus Nõukogude Venemaa punavägi pealetungile, et vallutada noor Eesti Vabariik. Eesti oma sõjavägi oli alles loomisel. Hädasti oli vaja relvi ning muudki varustust. Kriitilisel hetkel pöördus Eesti valitsus Soome poole. Soomlaste solidaarsus võitleva vennasrahvaga oli suur. Kohe algas relvade, arstiabivahendite ja raha kogumine. Esimene Soome vabatahtlike salk, mida juhtis major Martin Ekström, jõudis Tallinna 30. detsembril 1918.”

Postimees, lisas, et kuigi enamik Soome vabatahtlikke lahkus rindelt 1919. aasta märtsis, jäi osa neist edasi võitlema Eesti väeosades Vabadussõja lõpuni. Eesti Vabadussõjast osavõtja medali said 3900 ja Vabadusristi 666 soomlast. 1919. aasta lahingutes kaotas elu 156 võitlejat. (Postimuuseum... 2013: PM 06.12.)

Postimees avaldas ka pikema artikli välismaal Eesti Vabariiki suursaadikuna esindanud Oskar Kallasest, kelle Helsingi ülikoolis kaitstud doktoriväitekirj käsitles eesti rahvalaule ja nende levikut. Kallasest sai esimene eesti rahvusteaduste doktor. 1918. aastal nimetati Kallas Eesti esimeseks suursaadikuks Soome. (Puusemp 2013: PM 30.12.)

Soome film pälvis detsembris tähelepanu kaks korda ja mõlemal korral Postimehes. Uudislugu ilmus sellest, et soome režissöör Klaus Härö hakkab Haapsalus tegema mängufilmi, mis on saanud inspiratsiooni sealse vehklemistreeneri

---

Endel Nelise elust. Filmi tööpealkiri on „Mõõkade tants” („Miekkailija”) ja selle tegevus leiab aset aastail 1952–1953. Stsenariumi kirjutas soomlanna Anna Heinämaa, noort Endlit hakkab mängima Märt Avandi, kandvad osad on ka Hendrik Toompere vanemal ja Lembit Ulfsakil. Autor mainis, et tähelepanuväärne on see, et filmi algataja ja peatootja on Soome, aga lugu räägib Eestist, see filmitakse üles Eestis ja selles mängivad ainult Eesti näitlejad – mõistagi eesti keeles. (Tuumalu 2013: PM 05.12.)

Postimees kirjutas ka teisest soomlaste tehtud filmist – Jarmo Jääskeläineni loodud filmist „Vennad Ernesaksad”. Film jutustas vendade Ernesaksade – Gustavi, Oskari ja Eriku lugu. Vendade saatus läks lahku 1940. aastal, Gustav viidi Venemaale tööpataljoni ja Jaroslavli kunstiansambleid tegema, Osvald läks kõigepealt metsavennaks ja seejärel Saksamaa kaudu Ameerikasse, noorim vend Erik jäi Sinimägedes suurtükiväelasena kadunuks. Gustav ja Oskar kohtusid 1966. aastal Soomes. „Praegu on seda ajaloo mõttes väärtuslike dokumentaalkaadritega filmi rahulik vaadata. Hea ikkagi, et Soome dokumentalist need rohkem kui 20 aastat hiljem meenutuslikuks terviklooks kokku pani.” (Ammas 2013: 17.12.)

Teatrist kirjutati detsembris kaks korda. Nii Sirp kui Postimees arvustasid Soome Rahvusteatri esietendunud lavastust „Kui tuvid kadusid”. Sirp kirjutas, et Oksaneni romaanid on saanud valdavalt ikka tunnustava vastuvõtu osaliseks, ent teatris pole tal nii hästi läinud. Soomes on vastuvõtt olnud kõikides žanrites palju sõbralikum kui Eestis, kuid see on ka mõistetav, sest teosed on suunatud eelkõige mitte-eestlastest lugejatele-vaatajatele. „Oksase kõigi kolme näidendi maailma esietendus on olnud Soome Rahvusteatri (hästi positsioneeritud!): „Puhastus” (2007), „Jutustusi köögist” (2011) ja nüüd siis „Kui tuvid kadusid”. „Puhastus” valmis kõigepealt näidendina ja siis romaanina, „Kui tuvid kadusid” aga vastupidises järjekorras, ning kohe võib ära öelda, et mõlemal juhul ületab romaan selgelt näidendi.” (Saro 2013: 13.12.)

Postimehe ülevaade lavastusest „Kui tuvid kadusid” on lihtsakoelisem kui Sirbil. Nii on Postimehel vaid öelda, et kokkuvõtvalt on „Kui tuvid kadusid” lavastus, mida võib soovitada nii Soomes elavatele eestlastele kui ka Eesti ajaloost huvitatud välismaalastele.

(Sibrits 2013: PM 04.12)

---

3. TÖÖS KASUTATUD MATERJAL

Antud uurimistöös on allikmaterjaliks Soome kultuurisündmusi kajastavad artiklid ajalehtedest Postimees, Õhtuleht ja Sirp. Kasutusele on võetud kõik 2013. aastal ilmunud artiklid, mis käsitlesid soome muusikat, kirjandust, teatrit, ajalugu, filmi ja kunsti. Lisandusid üksikud artiklid, mis keskendusid soome meelelahutussaadetele televisioonis, kus osales eestlasi.

Töös on uuritud nii neid artikleid, mis kajastasid soomlaste kultuuriteemalisi tegemisi, kui ka need kirjutised, mis tõstsid esile soome kultuuri vahendatavaid eestlasi või kirjeldasid Soome-Eesti ühisprojekte. Näiteks löid Lahti ja Tartu muusikud bluesmuusikat mängiva ansambli, mis osutus publiku seas populaarseks või tõid Rakvere teater, Tampere Telakka teater ja Lahti teater Vanha Juko 2013. aasta jooksul kolmes erinevas linnas lavale kolm ühist teatriprojekti.

Uurimisallikaks on võetud nii kõrgkultuur, mida Eestis kajastab eelkõige Sirp, vähem annab sellele leheruumi Postimees, kui ka meelelahutus ning popkultuur, mille käsitlemisega tegeleb valdavalt Õhtuleht.

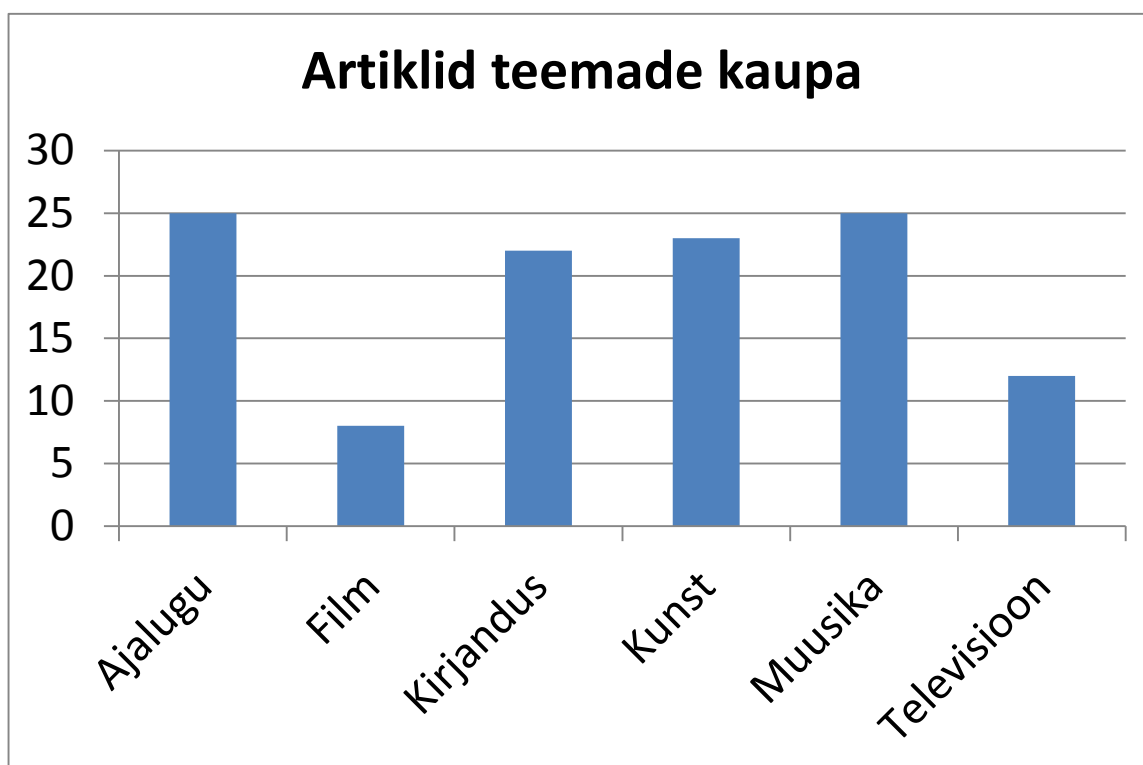
4. ANALÜÜS

Järgnevas peatükis kirjutatakse artiklite esinemissagedusest ning vaadeldakse, millist valdkonda kus ja miks kõige rohkem kajastati. Samuti tahetakse näidata, millest kalendrikuude lõikes enim kirjutati ja mis põhjusel. Kõneldakse ka autoritest, kes kõige tiheimini on Soome kultuuriteemasid kajastanud.

Uuritakse ka Eesti ajakirjanduse suhtumist soomlastesse ning millise tonaalsusega neid ning nende tegemisi kajastatakse. Et vaatluse all on vaid kultuuriajakirjandus, ei pruugi pilt olla adekvaatne.

4.1. Artiklite esinemissagedus 2013. aastal

Uurimistöö allikmaterjaliks on 122 artiklit, mis on võetud Postimehest, Õhtulehest ja Sirbist ning mille hulgas kirjutati kokku muusikast 25 artiklit, teatrist 23, kunstist 23, kirjandusest 22, ajaloost 16, filmiteemal 8 ja televisiooniteemal 4.

Joonis 1. Artiklid teemade kaupa

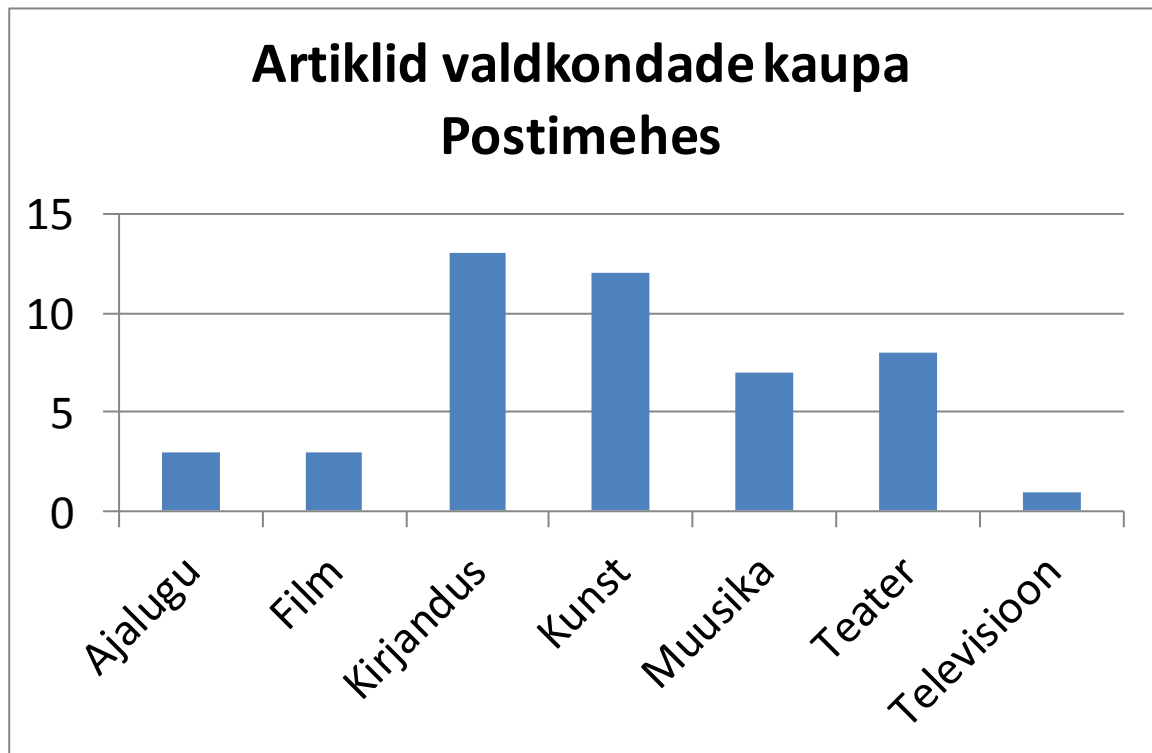
Tõenäoliselt olenes artiklite arv sellest, kui palju kindlal ajavahemikul toimus märkimisväärsed sündmused, mis olid seotud Soome ja soomlastega või Soome-Eesti ühisprojektidega.

Veebruaril lõpus avati Eesti tarbekunsti- ja disainimuuseumis Soome rõiva- ja tekstiilibrändi Marimekko näitusest „Marimekko. Disain. Soome”, mistõttu kirjutati sellest korduvalt nii Postimehes kui ka Õhtulehes. Juunis esietendus Võsul Eesti-Soome ühislavastus, mille trupp oli pärit Rakvere teatrist, Tampere teatrist Telakka ja Lahti teatrist Vanha Juko ning sellest kirjutasi juunis-juulis nii Postimees, Sirp kui ka Õhtuleht.

Sama tihedusega avaldati arvustusi Kalevipoja koja suvelavastuse „Lambasööjad” kohta, sest teksti autor ning lavastaja olid soomlased – tutvustused ja arvustused ilmusid kõigis kolmes uuritavas ajalehes.

Soome edust Eurovisiooni lauluvõistlusel kirjutas eelkõige Õhtuleht, soome tippdisainer Yrjö Kukkapuro toolinäitusest aga Sirp ja Postimees. Soome pop- ja rokkmuusikute ülesastumised Eestis olid Õhtulehe ja Postimehe pärusmaa, klassikalise muusika kontserte ning Soome algupäraste ooperite esietendusi kajastas Sirp.

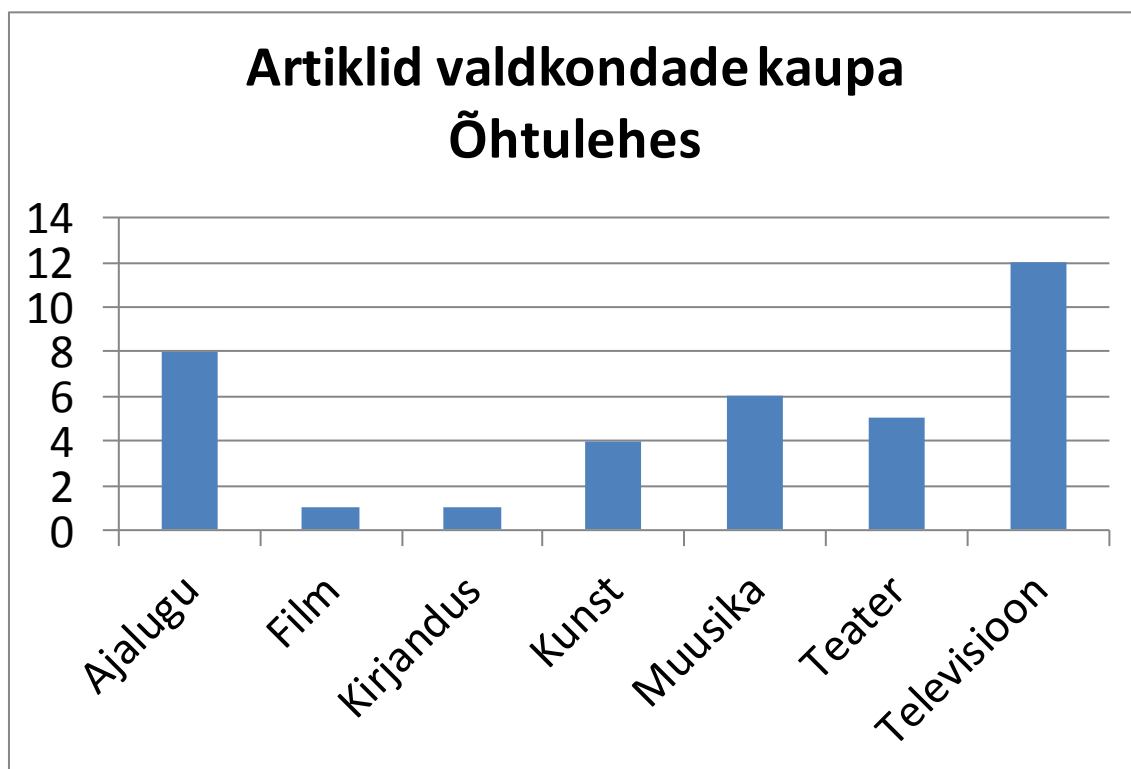
Postimehes oli Soomega seotud kultuuriteemalisi artikleid kokku 47, millest kõige enam kirjutati kirjandusest – 13 korda. Kunstist oli 12 artiklit, teatrist 8, muusikast 8, filmist 3 ja ajaloost 3.

Joonis 2. Artiklid valdkondade kaupa Postimehes

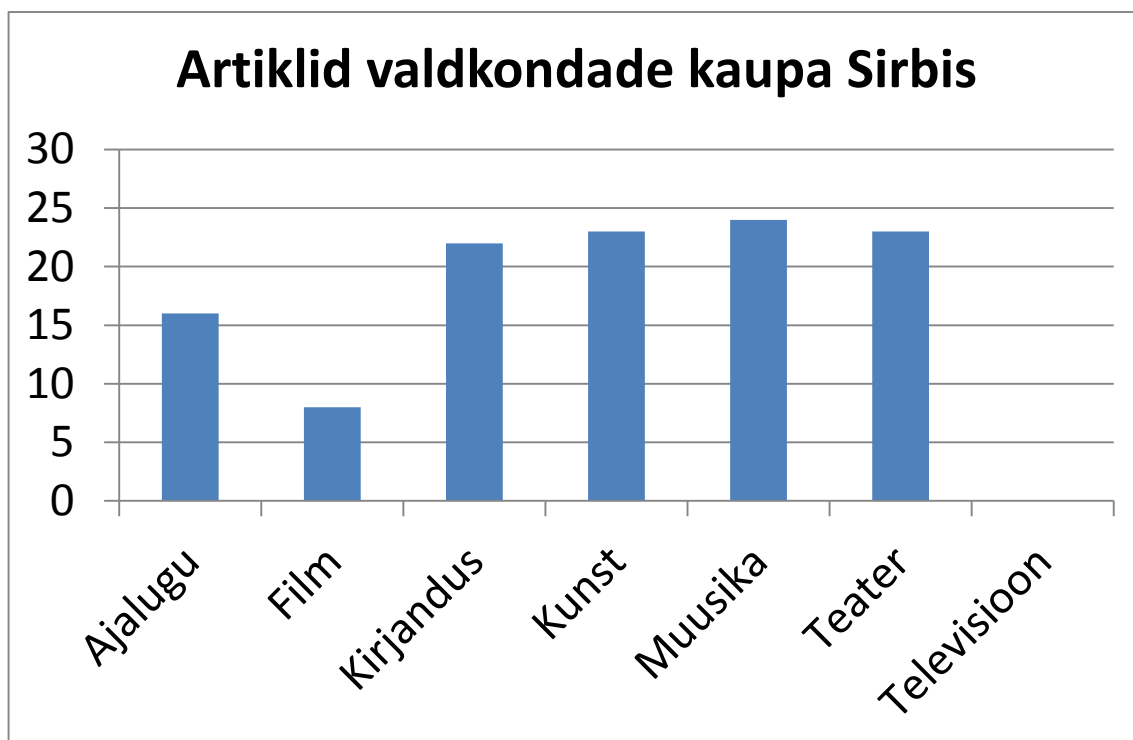
Õhtulehes ilmus 37 artiklit, mille hulgas kirjutati kõige rohkem muusikast – 14 korda. Ajaloost ilmus 8 artiklit, teatrist 5, kunstist 4, televisioonist 4, filmist 1 ja kirjandusest 1.

Joonis 3. Artiklid valdkondade kaupa Õhtulehes

Sirbis ilmus aasta jooksul 38 artiklit. Koguarv on muljetavaldav, sest võrreldes kuus korda nädalas ilmuvate Postimehe ja Õhtulehega, ilmub Sirp vaid kord nädalas. Et Sirp on kultuurileht, on seal avaldatud artiklid põhjalikud ja analüüsivad ning nende autoreiks on oma ala professionaalid. Sirbis kirjutati enim muusikast – 24 korda. Kunstist ilmus 23 artiklit, teatrist 23, kirjandusest 22, ajaloost 16 ning filmikunstist 8.

Joonis 4. Artiklid valdkondade kaupa Sirbis

4.2. Kõige enam kajastatud teemad 2013. aastal

2013. aasta jooksul avaldati erinevates lehtedes artikleid erinevate kultuurivaldkondade kohta, kuid mõnedest sündmustest kirjutati mitte üksnes korduvalt, vaid ka mitu kuud järjest. Olenevalt väljaande spetsiifikast olid erinevad ka lähenemisenurgad. Sirp avaldas eelkõige arvustusi ning vähem uudislugusid.

Postimees keskendus lihtsakoelisematele arvustustele ning uudislugudele, Õhtuleht aga vastavalt oma eripärale kergema kaaluga meelahutuslikele artiklitele. Soome-teemaliste skandaalimaiguliste lugude hulk aga ei olnudki Õhtulehes oodatult suur, kuigi Soomet Eurovisionil esindanud Krista Siegrids ning soome tõsielusarjaga „Big Brother” liitunud Anu Saagim andsid ses vallas korraliku panuse.

Jaanuaris kirjutasid kõik kolm ajalehte Soome disainiklassiku Yrjö Kukkapuro toolinäitusest „Yrjö Kukkapuro. Mööbel” Eesti Arhitektuurimuuseumis. Kai Lobjakas valdas Sirbis põhjaliku intervjuu mööblidisainer Yrjö Kukkapuroga, keda laiem publik teab autori sõnul tõenäoliselt ka lihtsalt silueti järgi äratuntava plastikkarkassiga karussellitooli järgi, kuid tegu ei ole sugugi nii-öelda ühe-tooli

---

mehega. Samas avaldati „Karusselli” tooli pilti jaanuaris-veebruaries Eesti ajalehtedes nii tihedalt, et selle võluva mööblieseme visuaal on ilmselgelt viimsele kui lehelugejale mällu kulunud – tõsi, selle fiiberklaasist kehaga imposantse tugitooli tõttu on Kukkapuro suurte tähtedega oma nime disainilukku kirjutanu.

Postimehe persooniloost sai muuseas teada, et tänavu 80. sünnipäeva tähistav Kukkapuro esmaesitles oma loomingut avalikkusele Ateneumi teise kursuse tudengina 1957. aastal, pannes näitusele „Tuleviku kodu” välja samuti tooli. Kuulus disainer kõneles ka, et on sestpeale vaat et igal aastal tooli disaininud – täpset arvet pole ta pidanud, aga Tallinna näitusele valis ta tähtsaimad tähised oma loometeelt. Sestap saigi arhitektuurimuuseumi näha Kukkapuro disainiikoonideks kuulutatud mudeleid. Osa toole otsis disainer ise kodumaalt kokku, sest mullu Shanghais toimunud Soome disaini ülevaatele, kus olid esindatud ka Kukkapuro paremad palad, polnud kollektsioon veel tagasi jõudnud.

Kui veebruaris kirjutati kõigis lehtedes „Karusselli” toolist, siis veebruaris alustas pöörlemist Eurovisioni lauluvõistluse karussell. Ning hoogu andis soome lauljatar Krista Siegfrids, kes Espoos Barona Arenal Eurovisioni lauluvõistluse rahvuslikus eelvoorus „Uuden Musiikkien Kilpailu” end looga „Marry Me” võitjaks laulis.

Kui Õhtuleht vaimustus sellest, et sarkasmist ja meeleheitest nõretavat tempokat pala esitab lumivalges pruudirüüs blondiin Krista Siegfrids, siis Postimees võttis üles kriitilisema noodi, kuna soome feministid pahandasid, sest laulu tekst propageerivat soolist ebavõrdsust.

Teisalt oli efektsest blondiinist lauljatar, kes otse laval taustalauljannat suudelda julges kogu Eurovisioni aja meedia huviorbiidis. Kahjuks ei piisanud sellest enamaks kui finaali 24. kohast. Tragöödia vallandus siis, kui selgus, et eestlastel on oma 20. koha valguses küll rõõmustada, sest soomlased ja lätlased päätsid Eesti oma punktidega suuremast häbist, aga põhjanaabrid ise on naabrites pettunud. Soome lugu „Marry Me” sai Rootsilt, Norralt, Venemaalt ja Eestilt ümmarguse nulli. Muidu nii sõbraliku Eesti käitumist nimetati Soomes lausa jahmatavaks, eriti arvestades seda, et Venemaa sai Eestilt 12 punkti.

Kunsti – ja disainiteemad võidutsesid ka märtsis, sest veebruari lõpus avati Eesti tarbekunsti- ja disainimuuseumis Soome rõiva- ja tekstiilibrändi Marimekko näitusest „Marimekko. Disain. Soome”, mis andis ülevaate ettevõtte arengust ja eduloost ning tutvustab lähemalt Marimekko toodangut. Soome kuulsa brändi Marimekko näitusest kirjutasid kõik väljaanded. Õhtuleht avaldas rubriigis Oma kodu lühiuudise, et tuntud Soome tekstiili- ja rõivabrändi näitus on vaadata aprilli lõpuni ning Postimees uudisnupu sellest, et Marimekko näitusel saab kunstnike ja kirjanikega jalutada – teiste seas patseerivad väljapanekul nii kirjanik Maimu Berg kui ka tekstiilikunstnik Signe Kivi. Erakordselt põhjalikuma analüüsiga Marimekko ajaloost ning brändi fenomenist esines Postimees, mis oli teinud usutluse ka rõivaste peadisainer Noora Niinikoskiga.

Muuhulgas jutustas Niinikoski, et iga soomlase kodust võib leida mõne Marimekko eseme ning Marimekko kuulub paljude soomlaste argipäeva. Niinikoski sõnul olevat suure soosingu taga nii mustrite mitmekesisus kui ka teatav soomlaslik maalähedus: disainerid ammutavad tihti inspiratsiooni loodusest, värvid ja lihtsad mustrid sobivad soomlaste meelelaadiga. Lisaks annavad värvid pikal talveajal positiivset energiat.

Märtsis oli esinumbriks soome kirjanik Pentti Saarikoski, keda Sirp tituleeris otsesõnu geeniuks ja inimesekujuliseks plahvatuseks artiklis, mis arvustas luuletaja raamatut „Luuletused”. Saarikoskist, õigemini raamatust „Luuletused”, avaldas artikli ka Postimees, kus nimetas Saarikoski luulet kildudeks ühest ekstaatilisest elutervikust. Saarikoski kõrval tõusis Postimehe ning Sirbi huviorbiiti ka Olavi Paavolainen, kelle „Sünget monoloogi” ilmunist eesti keeles nimetati kirjanduslikuks sündmuseks. Sirp pühendas Paavolaineni raamatu analüüsile, rõhutades, et Soome kirjavara eestinduse võib laias laastus jagada kolmeks: esiteks lihtsalt väärt kirjandus, teiseks Eestiga seotu: kui ise oma asjadest ei kirjuta, siis kirjutavad Turtola ja Tuomioja või Zetterberg ja Oksanen. Kolmandaks rubriik „endal pole”, kuhu kuuluvad mitme Soome ajaloo teose, mõne välispoliitikaraamatu tõlge. „Sünge monoloog” kuuluvat Sirbi hinnangul ühtaegu nii esimesse kui ka kolmandasse rubriiki, sest on nii esmaklassiline kirjandusteos kui ka tippintellektuaali aus suhestumine oma riigi ja rahvaga õiges ja vales – ja neetult keerulistes oludes.

Ehkki aprillis kirjutas Õhtuleht järjekindlalt Krista Siegfridsi tempudest, tõusis blondiini kõrvale teine meelelahutustäht. Matti Nykänen, Soome olümpiavõitja ja showmees võttis plaani 777 The Bank Clubis üles astuda ning tõmbas tähelepanu endale pääsedes leheveergudele mitu korda järjest. Mais kirjutati sellestki, et Nykänen tuleb oma Eesti kontserdi päeval üle vaatama tulevase restorani asukohta Tallinna kesklinnas. Ka ilmus Õhtulehes persoonilugu suusaässaga, kus ta muu hulgas mainis, et on nüüd paipoiss, kel kõik tembud, joomised ja kinniistumised on jäänud seljataha. Suusakuulsus pihtis ka, et temast ei ole saanud paadunud karsklast, kuid istumised sõpradega piirduvad parimal juhul vaid paari õllega.

Sestap jäi Nykäneni varju ka Soome bändi Nightwish ekssolisti Tarja Turuneni kontsert „Beauty and the Beat” Tallinnas. Enne kontserti ilmus Õhtulehes usutlus, milles Argentinasse elama kolinud Turunen tunnistas, et ei igatse bändis olemist üldse ning on rahul, kui saab keskenduda oma soolokarjäärile. Pärast kontserti kirjutati, et klassikat ja rokkmuusikaheliseid põiminud kontserdil esitas neljaoktaavilise hääleulatusega Turunen ka omaloomingut ning arastatud rokkbändid lugusid. Lisaks sellele istus kaunitar ka trummide taha, mida hoogsalt põristas.

Rohkem aga, kui Nykänenist või Turunenist kirjutati Eurovisioni lauluvõistlusest ning muuhulgas väideti, et ehkki Eurovisioni on aastaid süüdistatud Balkanimaade põhjendamatus edukuses, siis aastal 2013 on poolfinaalist edasi pääsenud hoopis kõik Põhjamaad – Soome, Rootsi, Norra, Taani ja Island.

Juunis pälvisid enim tähelepanu ajalooteemalisi artiklid kus meenutati 73 aastat tagasi, 14. juunil 1940 Soome lahe kohal alla tulistatud reisilennuki Kaleva traagilist saatust. Aprillis näitas ETV Polarfilmi ja Estinfilmi toodetud dokumentaalfilmi „Kaleva müsteerium”, mis andis ülevaate tollastest sündmustest Euroopas. Filmis võis näha lennuki jäänuste otsinguid mitme aasta vältel nii USA, Eesti kui ka Soome laevadega. Juttu on lennuki hukkumisel merepinnale jäänud kogumisest Eesti ametivõimude poolt ja kuulsa Soome lenduri Juutilaineni otsimislennust.

Ka Õhtuleht käsitles Kaleva hukku, avaldades lühiloo, kuidas Gunvor Maria Luts, eestlasega abiellunud 24aastane soomlanna, paariaastase tütrekese ema, oli 14. juunil ainsa eraisikuna Ülemiste lennuväljalt kell 13.54 üheksa inimesega õhku tõusnud

---

Soome Aero reisilennukis Kaleva. Peale kahe meeskonnaliikme oli Junkersi (pardatähisega OH-ALL) salongis veel Prantsuse ja USA diplomaatilisi kullereid, tõenäoliselt samuti kulleriks olnud rootslane ning kaks ilmselt Saksa luurajat. Kõik reisijad hukkusid.

Juunis läks lahti ka teatrisuvi ning Rakvere teatri lavastus „Köök/Keittiö”, kus kohtusid nii eesti kui ka soome näitlejad, sai kõigi väljaannete meelisteemaks. Lavastuse teema käsitles vennasrahvaste ühis- ja eriidentiteete, ning visualiseeris neid teatrilaval üsna osavalt. Sirbis kirjeldati, et eestlased (Peeter Rästas ja Anneli Rahkema) teevad laval remonditööd metoodiliselt, nende lipukiri on vana hea „Enne töö, pärast lõbu!”, mistõttu on neile üleliigne ka taustamuusika (olgugi see meie rahvuslik aare Arvo Pärt, kelle meloodia kostab magnetofonilt), siis soomlastele (Antti Mankonen ja Hannu Salminen) on köögiremondi tegemine tore vaheldus, eriti neist nooremale, hipsterite ja metroseksuaalide stiilivaramutest parimad palad üle võtnud Mankoneni kehastatud mehele, kes oskab hinnata iga pisematki edusammu, näiteks riidenagi uksele kruvimist, kui potentsiaalset sotsiaalmeedia postitust, mis kogub mitu päeva meeldimisi ja laseb postitajal vahvat elamust taas läbi elada.

Ühislavastust, kus osalisi Rakvere teatrist, Tampere teatrist Telakka ja Lahti teatrist Vanha Juko, nimetati otsesõnu ja sõbralikult lausa Eesti-Soome köögisillaks.

Ka juulis kirjutasid kõik väljaanded teatrilavastusest. Sedapuhku pälvis tähelepanu Kalevipoja koja suvetükk „Lambasööjad”, mis põhines Veikko Huovineni humoorikal jutustusel ning mille dramatiseeris auhinnatud Soome filmi- ja näitekirjanik Veera Marjamaa. Stiililt soome klassikute Martti Larni ja Mika Waltari teoste moodi hea põhjamine huumor oli lavastuses väheste vahenditega mõjuvaks maalitud, mängisid Anti Reinthal ja Mart Toome. Pärislambaid lavaruumi ei toodud, butafoorseid aga terve hulk.

Sirp nii leebe ei olnud kui Postimees ja Sirp, tõdedes, et „Lambasööjad” oli vabaõhuetendus eelkõige silmale, mitte kõrvale ega ajule. Õigupoolest oli see ka ainus selle suve uuslavastus, kus mängupaiga looduslik võlu pääses täiel määral esile. Näitlejad ise kiitsid, et neile soome meeste mõttelaad meeldib, sest see on eluterve. Publikuhuvi paisus nii suureks, et soome tükki lubati mängida ka 2014. aasta suvel.

Septembris tõmbas endale tähelepanu Anu Saagim, kes valmistus osalemiseks soome tõsielusarjas „Big Brother”. Saagim, kes oli äsja solvanud soomlannasid, sest võrdles neid kärnkonnadega, lubas Õhtulehes vastu saadet, et edaspidi paneb ta teibirulli taskusse, et juhul, kui temalt peaks keegi tulevikus midagi soome naiste kohta küsima, saab ta suu nii kinni kleepida, et sealt ei kosta piiksatustki.

Teemat jagus mitmeks Õhtulehe artikliks: pajatati sellest, et Saagim tahab Soome saatena oma ellu vaheldust ja põnevust tuua ning tema unistuseks on, et sarjaga liituks legendaarne elumees Matti Nykänen. Esiotsa tuuli tal aga leppida 10 teise sealse kuulsusega. Nende hulgas on näiteks Soome aasta geimeheks valitud Aleks Vehkala ja skandaalne missihakatis Marianne Kallio. Lõpuks täitus ka Saagimi unistus, sest juba järgmine uudis andis teada, et seltskonnaga liituski Nykänen. Võijaks Saagim ses sarjas siiski ei tulnud.

Sügisel elasid kultuurihuvilised Soome Rahvusteatri maailmaesietenduse, Sofi Oksanen „Kui tuvid kadusid”, ootel. Märgiti, et soome keelt kehvasti valdavatel vaatajatel on võimalik seda jälgida eesti- ja ingliskeelsete subtiitrite toel.

Suvised Soome-Eesti ühisprojekti „Kööök/Keittiö” jätkuna lavale jõudnud „Petroskoi” ja „Kullervo” sorkisid kahe rahvuse ühismälu. „Petroskoi” tõi lavale Tampere teater Telakka, „Kullervo” Lahti teater Vanha Juko. Triloogia kahe järgmise osa kohta arvati, et eestlased on soomlastega võrreldes võõraste sallimisel ja ajaloo käsitlemisel märksa vaoshoitumad, eelistades pigem distantseerivat eneseirooniat emotsionaalsele läbi- ja kaasaelamisele. Eestlane seob haava emalikult nahavärvi sidemega kinni, soomlane raputab sellele aga soola peale. Ka panid ühislavastused mõtlema sellele, et eestlased on harjunud mõtlema, et nende keerulist suhet venelastega suudavad mõista vaid kaaskannatajad, kuid soomlaste russiviha on ehk kirglikum ja mitmetahulisemgi.

Detsembris tõusis peateemaks Soome Rahvusteatri esietendunud lavastus „Kui tuvid kadusid”. Lisaks eellugudele arvustasid Oksanenit uut tükki nii Sirp kui Postimees. Kõneldi, et Oksanenit romaani on saanud valdavalt tunnustava vastuvõtu osaliseks, ent teatris pole tal nii hästi läinud. Soomes on vastuvõtt olnud kõikides

---

žanrites palju sõbralikum kui Eestis, kuid see on ka mõistetav, sest teosed on suunatud eelkõige mitte-eestlastest lugejatele-vaatajatele. Kõigi Oksaneni näidendite maailma esietendus on olnud Soome Rahvusteatri (hästi positsioneeritud!): „Puhastus” (2007), „Jutustusi köögist” (2011) ja nüüd siis „Kui tuvid kadusid”. „Puhastus” valmis kõigepealt näidendina ja siis romaanina, „Kui tuvid kadusid” aga vastupidises järjekorras, ning kohe võib ära öelda, et mõlemal juhul ületab romaan selgelt oma draamažanris nimekaimu. Samas pidas Postimehe lihtsakoelisem arvustus lavastust „Kui tuvid kadusid” selliseks, mida võib soovitada nii Soomes elavatele eestlastele kui ka Eesti ajaloost huvitatud välismaalastele, sest saalis igav ei hakka, pinget on piisavalt ja lugu esitatakse emotsionaalselt ohutult, ent suurt teatrielamust ei tasu sellest siiski oodata.

Need olid 2013. aasta kõige päevakajalisemad teemad, mida erinevad autorid kolme väljaande veergudel kajastasid. Eesti autorite hoiak soome kultuuritegelaste ja –sündmuste suhtes on lugupidav. Väga positiivselt kirjutati soome kirjandusest ja teatrist, kiita said soome film ja disain. Ajalooteemade käsitlest nähtub, et üha enam otsitakse vastastikust mõistmist ning langevaks trendiks on saamas eestlaste varasem soov end igal sammul soomlastega võrrelda. Veel enam, koguni skandaalse imagoga Matti Nykänenist, kes külastas Eestit lauljana, kirjutati vaid leebe tonaalsusega artikleid.

Ka ei paista 2013. aasta kultuurikäsitles eestlaste kihku endale soomlaste tegemisi iga hinna eest eeskujuks võtta. Pigem rõõmustatakse, kui sünnib Soome-Eesti ühisprojekte, kus kahe riigi kultuuriinimesed üksteist vastastikku täiendavad. Näiteks Soome-Eesti ühislavastused „Köök/Keittiö”, „Petroskoi” ja „Kullervo” pälvisid vaid positiivseid hinnanguid ning meedia toetust.

4.3. Autorkond

4.3.1. Autorid Postimehes

Postimehes ilmus kokku 47 artiklit. 26 puhul ei mainitud autori nime, 15 artiklit on kirjutanud autorid, kes olid esinenud vaid ühe korra. Kõige rohkem lugusid kirjutasid Rein Veidemann ja Jaan Martinson, mõlemad keskendusid soome kirjanduse tutvustamisele ning arvustamisele. Nii Veidemannil kui Martinsonil ilmus kolm artiklit. Et Veidemanni puhul on tegemist kirjandusteadkasega ning spordiajakirjanik Martinson on tuntud kui suur kirjandushuviline, on mõlema kirjutised kõitvad. Veidemanni arvustused on omamoodi meistrikläss, sest autorina suudab ta lisaks teose analüüsimisele sisse tuua ka taustateemasid, mis käsitletavat raamatut paremini mõista aitavad.

Raimu Hansonil, kes kajastas Tartus toimuvat, kogunes kirjutisi kaks. Valdavalt on Hansoni amplituudiks kõik kultuuriteemadesse – alates muusikast ja kujutavkunstist ning lõpetades teatriga. Ka suur hulk autorita lühimuudiseid on Tartus toimuvate kultuurisündmuste kohta, siis võib väita, et endiselt on Soome kultuurist Postimehe Tartu lisalehes rohkem juttu kui põhilehes. Selle põhjuseks on ilmselt fakt, et Tartus korraldas hoogsalt soome kunstnike näitusi Tampere maja ning soome interpreetid astusid üles nii Tartu ülikooli aulas kui Tartu muusikafestivalidel. Seega on Tartu toimetusel rohkem leheruumi, aega ja tahtmist soome kultuuriga tegelda.

Heili Sibrits kirjutas kolm artiklit, kaks neist kirjandusest, ühe teatrist. Moeajakirjanikust Britt Rosen kirjutas kaks artiklit – ühe Marimekko näitusest Tallinnas ning teise Maimu Bergist, kellega puudutati ka Soome-teemat. Sisekujundusega tegelev ajakirjanik Tiina Kolk kirjutas põhjaliku loo Soome tippdisainerist Yrjö Kukkapurost. Filmajakirjanik Tiit Tuumalugi hoidis end oma teemavaldkonnas, kirjutades uudisloo soolaste filmist „Mõõkade tants”, kus mängivad eesti näitlejad ning mis filmitakse Eestis.

Autoreid, kes kirjutasid vaid ühe artikli, oli Postimehes 15. Filmikunstist avaldasid arvustusi Anneli Ammas ja Imbi Paju, teatrist kirjutasid Pille-Riin Purje, Johannes Lõhmus, Risto Mets ja Põim Kama, muusikast Silvia Urgas ja Jaan Tooming, ajaloost Ene Puusepp ja Martti Puukko, kirjandusest Aivar Kull. Kirjutiste autoriteks olid suuremalt jaolt ajakirjanikud, aga ka professionaalsed kriitikud ning tudengid.

Soome teema jõudis lehte põhjusel, et tegu oli päevakajaliste sündmustega: kas ilmus uus raamat, esietendus lavastus või esilinastus film. Kuivõrd soome kirjanduse eestindusi ilmus aastal 2013 Eestis rohkem kui esietendus soome autorite näidendeid, on ka mõistetav, miks Postimehes oli enim kajastatud soome kirjandus.

4.3.2. Autorid Õhtulehes

Õhtulehes ilmus 2013. aastal 38 artiklit, millest 9 puhul autori nime ei mainitud. Enamik neist olid lühiuudised soome kultuurisündmustest ja Eurovisiooni lauluvõistlusel toimuvast. Kõige produktiivsem autor oi Tõnis Erilaid, kelle kirjutada on endanimeline lehesaba, milles käsitletakse ajalooteemasid. Erilaid kirjutas Soome-teemalisi artikleid 8.

Viljar Voog kirjutas neli lühiartiklit Eurovisiooni lauluvõistlusest Malmös, kus soome lauljatar Krista Siegfriids endale tähelepanu tõmbas. Karoliina Vasli kajastas nelja artikliga nii Anu Saagimi osalemist soome tõsielusarjas „Big Brother”, suusalegend Matti Nykäneni kontserti Tallinnas kui ka soomlaste pahameelt, kui Eesti ei raatsinud Soomele ühtegi punkti anda. Aigi Viira kirjutas kolm artiklit eesti artistidest, kes Tampere teatri muusikalis „Hüljatud” pearolle kehastasid.

Autoreid, kes aasta jooksul kaks artiklit avaldasid, oli neli: Jaanus Kulli, Katharina Toomemets, Liina Metsküla ja Kaspar Käänik kirjutasid muusikateemadel. Ka Kais Allkivi ning Janar Kiivramees, kel mõlemal ilmus üks lugu, keskendusid muusikasündmuste kajastamisele.

Võrreldes Postimehega üllitas Õhtuleht valdavalt muusika, televisiooni- ja teatriteemalisi artikleid. Et Õhtuleht klassifitseerub meelelahutusajaleheks, siis ei ilmu seal ka professionaalsete kriitikute kirjutatud arvustusi.

4.3.3. Autorid Sirbis

Sirbis ilmus kokku 37 lugu ning nende seas polnud ühtegi autorita lugu. Kõige enam kirjutasid artikleid Anneli Saro, Ott Karulin, Veronika Valk, Priit Kuusk, Kadri Rood ja Imbi Paju. Kõik keskendusid oma valdkonnale: teatriteadlased ja – kriitikud Saro ning Karulin teatril, arhitekt Veronika Valk ehituskunstile, muusikaajakirjanik Priit Kuusk ooperiuudistele, semiootik Kadri Rood kujutavkunstile ja filmile ning kirjanik Imbi Paju kirjandusele.

Ühekordseid autoreid oli 23, kelleks olid Sirbi toimetajast teatrikriitik Tambet Kaugema, filmirežissöör Kristiina Davidjants, poliitik ja geograaf Vootele Hansen, keele- ja ühiskonnateadlane Mati Hint, teatrikriitik Sven Karja, kirjandusteadlane Leena Kurvet-Käosaar, disainiajaloolane Kai Lobjakas, ajaloolane ja diplomaat Matti Maasikas, Klassikaraadio muusikatoimetaja Mirje Mändla, kirjanduskriitik Arno Oja, kommunikatsiooninõunik Triin Oppi, kirjanik Peep Pedmanson, kunstiteadlane Piibe Piirma, teatriteadlane Marie Pullerits, ajaloolane Hain Rebas, kirjanik Jürgen Rooste, teatrikriitik Kristi Ruusna, tõlkija Anu Saluäär, kirjanik Peeter Sauter, teatrikriitik Enn Siimer, raadiotoimetaja Juha Tainio, ehtekunstnik Ketli Tiitsar ja tarbekunstnik Lilli Tõlp.

Sirbiski avaldati artikleid päevakajalistel kultuuriteemadel, kuid erinevalt päevalehtedest olid autoreiks valdavalt oma ala professionaalid ning artiklid olid analüüsivad ning põhjalikud. Soome kultuuriteemade rohkus on põhjendatav tõigaga, et soome elab vilgast ja kirevat kultuurielu ning otsapidi ulatub see ka Eestisse. Teisalt kibelevad Eesti kultuurihuvilised ka Soome sealsetest kultuurisündmustest osa saada, mistõttu olid asjakohased Soome suurte kultuurifestivalide põhjalikud ülevaated.

---

5. SOOMLASTE ARVAMUS EESTI AJAKIRJANDUSE JA EESTLASTE KOHTA

Saamaks teada, kuidas hindavad soomlased Eesti ajalehtedes kajastatud soome kultuurisündmusi, intervjuueerisin kaheksat soomlast, kes elavad või on elanud Tartus. Kõik nad on kultuurihuvilised oma töö või isiklike huvide poolest. Kuna enamik neist soovis jääda anonüümseks, tegin nende vastustest üldise kokkuvõtte.

Küsisin neilt, milliseid eesti ajalehti nad loevad ja millise valdkonna uudiseid eelistavad. Ühtlasi uurisin, kas Soome ja soomlaste tegemisi kajastatakse piisavalt palju. Tahtsin ka teada, mida arvavad nad eestlastest ning millise mulje neile eestlaste soome kultuurikäsitus jätab. Kõige rohkem huvitas mind see, milline on eestlaste suhtumine soomlastesse (positiivne, neutraalne või negatiivne) ning kuidas see Eesti ajakirjanduses avaldatud artiklites kajastub.

Küsisin ka Soome ja Eesti, soomlaste ja eestlaste kultuurierinevuste kohta ning tahtsin teada, kui palju soomlased ise Eestis kultuuriüritustest osa võtavad.

Küsitlusanneedi leiab uurimistöö lõpust. (vt Lisa 1)

5.1. Küsitluse tulemus

Kõige enam loeti Postimeest, lisaks ka Eesti Ekspressi, Õhtulehte ja Eesti Päevalehte. Vähem loeti Sirpi. Tavaliselt loevad soomlased siiski kodumaist meediat ega eelista Eesti ajalehti.

Kõik vastajad eelistavad lugeda uudiseid. Seda, mis maailmas toimub, mis Eestis toimub, mis Soomes toimub. Samas on nad huvitatud ka näiteks muusikast, teatrist, spordist ja teistest kergematest teemadest. Üks vastaja lisis, et otsib eesti lehtedest teemasid, mis on Soomega seotud, aga ka neid, mis on immigrantidega ja sallivusega seotud. Üks vastaja väitis, et Eestis alakajastatakse Soome immigrantide osakaalu ühiskonnas ja nende kultuuri ning et multikultuursest Soomest kirjutatakse liiga vähe

---

- tema sõnul võiks Eesti päevalehtedes propageerida multikultuurset Soomet ning rohkem valgustada Soome ja Euroopa Liidu suhteid.

Kõik vastajad olid arvamusel, et Soomest kirjutatakse piisavalt palju. Vastajate sõnul on kõik suuremad teemad Eestis hästi kajastatud. Eriti põhjalikult kajastab eesti ajakirjandus soome kirjandust ja sporti. Väga usinalt kirjutatakse soomlaste arvates soome poliitikast.

Samas tõstsid vastajad esile, et kõik teised valdkonnad on hästi esindatud, aga spordist kirjutatakse siis, kui eestlane ka on kaasa löömas; Soome ajaloost kirjutatakse siis, kui teema on Eesti või Venemaaga seotud või teatrist sel juhul, kui näitleja, kes üles astub, on Eestis tuntud.

Vastajad leidsid, et Eesti ajakirjanduses on Soome ja soomlaste kuvand pigem positiivne. Kolm vastajat selgitas, et kui on Soomel halvemad ajad, siis neid tõstetakse ka esile, kuid see on nende sõnul natuke armukade suhtumine, mis sarnaneb sellele, kuidas Soomes vaadatakse Rootsi suunas. Soomlaste arvates on Soome ja Eesti vahel korralik suhe, mis väljendub ka meedias: reeglina on vastastikune suhtumine positiivne, kuid pigem nähakse üksteist poliitika-, mitte kultuuriteemadega seoses. Suhe on suhteliselt tasakaalus, kui midagi märkamisväärtset on juhtunud, siis kirjutatakse üksteise tegemistest mõlemal pool.

Ka märkisid vastajad, et kui on midagi põnevat, mis toob soomlased ja eestlased kokku, siis sellest on kindlasti ka meedias ohtralt kajastust.

Palusin intervjuueeritaval võrrelda Soome ja Eesti kultuurilisi erinevusi ning kõik tunnistasid, et erinevusi tõepoolest on. Näiteks oldi arvamusel, et suurte ürituste korraldamise puhul tundub vahel, et Eestis võetakse nõ vabamalt, mis tähendab seda, et bürokraatiat, reegleid ja piiranguid on vähem kui Soomes. Rõhutati, et sellist avatust, mis on Eestile suurürituste puhul omane, tuleks hoida.

Üks vastaja mainis, et kultuurierinevusi Soome ja Eesti vahel on, näiteks teeninduses eelistab ta Soome oma (hotellid, restoranid jne.), aga vastaja möönis ka,

---

et need teeninduskultuur muutub tasapisi üha sarnasemaks. Teine vastaja lausus, et koolieluski on näha, et koostöö ja infovahetus riikide vahel on juba muutmas elu mõlemal pool. Õppekavad hakkavad olema väga sarnased, kuigi klassitoas on ikka veel erinevusi: Eesti hariduses on konservatiivsem ja autoritaarsem suhtumine kui Soomes.

Üks vastaja tõdes, et tema meelest on praegu taas periood, mil eestlased soomlastesse pisut negatiivsemalt suhtuvad. Põhjuseks tõi ta, et paljudel on veidi häbi käia lihttöölisena Soomes raha teenimas, seda enam, kui taustaks kõneleb meedia, et Eesti ei suuda normaalseid lastetoetusi maksta ning et viie aastaga teenib Soomest parema pensioni kui eluajaga Eestist. Samas hindasid vastajad, et Soome ajakirjandus kajastab eestlaste tegemisi nii negatiivselt kui positiivselt. Negatiivsete uudiste seas on artiklid eestlaste kuritegevusest, narkoärist, joobes autojuhtimistest ja pettustest ehitustöödel. Positiivse poole pealt räägitakse Eesti e-riigi edust.

Soome Instituudi Tartu osakonna endine kultuurisekretär Pertti Pyhtilä väitis, et tegelikult pole Soome-Eesti suhetes midagi halvemuse poole muutunud - kirg on möödas, abielu püsib.

Hinnates Soome ja Eesti erinevusi, rõhutasid vastajad, et Eestis on väga pühaks kirjandus, Soomes see nii ei ole. Ka olevat eestlastele iseloomulik vaimustuda nii kõrgkultuurist kui külasimmanitest, samas peetakse kohustuslikuks osaleda laulupeol, kuid esinejate kuulamise asemel pühendatakse oma tähelepanu mitte muusika kuulamisele, vaid šašlõki söömisele. Üks vastaja rõhutas ka, et Eestis lokkav suveteatrite populaarsus on kummaline nähtus – Soomes suvelvastused nii ülehinnatud ei ole.

Täheldati ka, et Eestis on kultuuride mitmekesisus ja tolerantsus erinevuse suhtes madalam kui Soomes. Eelkõige nähakse seda Eesti eesti- ja venekeelsete inimeste suhtluses, kuid seda lõhet tuleks vähendada. Üks vastaja tõi näite, et Soomes on rootsikeelsed inimesed ka rohkem omavahel, aga suhtumine nendesse on täiesti tavaline, mitte nii kriitiline kui eestlaste-venelaste suhe. Vastaja lisas, et ehkki eestlastel on selja taga rasked ajalooperioodid, pole loomulik, et põlvkonnad, kes pole

---

üldse Nõukogude aega näinud, peavad ikka veel kannatama või ajalugu kaasas kandma. Lahenduseks pakkus ta, et läbi keeleoskuse arendamise, mõlemas suunas, saaks uus koostöö alata ja tekiks ehk ka uus avatum suhtumine.

KOKKUVÕTE

Käesoleva töö eesmärk oli koguda 2013. aasta Soomet kajastavaid artikleid ning teha nende põhjal lühianalüüs. Uurimistöö käigus tahtsin välja selgitada, millest 2013. aastal Soome kultuurivaldkonnas kõige rohkem kirjutati, kes kirjutasid ning kuidas kirjutasid.

Uurimistöö allikmaterjaliks on 122 artiklit, mis on võetud Postimehest, Õhtulehest ja Sirbist ning mille hulgas kirjutati kokku muusikast 25, teatrist 23, kunstist 23, kirjandusest 22, ajaloost 16, filmiteemal 8 ja televisiooniteemal 4 artiklit.

Sirbis kirjutati enim muusikast – 24 korda. Kunstist ilmus 23 artiklit, teatrist 23, kirjandusest 22, ajaloost 16 ning filmikunstist 8.

Postimehes oli Soomega seotud kultuuriteemalisi artikleid kokku 47, millest kõige enam kirjutati kirjandusest – 13 korda. Kunstist oli 12 artiklit, teatrist 8, muusikast 8, filmist 3 ja ajaloost 3.

Õhtulehes ilmus 37 artiklit, mille hulgas kirjutati kõige rohkem muusikast – 14 korda. Ajaloost ilmus 8 artiklit, teatrist 5, kunstist 4, televisioonist 4, filmist 1 ja kirjandusest 1.

Erineva suunitlusega väljaanded kirjutasid kultuuriteemadest erinevalt. Sirbis kirjutasid oma ala asjatundjad detailseid arvustusi ja tutvustusi. Postimehes ilmus palju uudis- ja olemuslugusid ning Õhtuleht avaldas artikleid ajaloost, reportaaze Eurovisioni lauluvõistlusest ja olemuslugusid skandaalsetest telesaadetest. Suhtumine soomlastesse oli kõikides väljaannetes pigem positiivne kui neutraalne või negatiivne.

2013. aastal kirjutati soome kultuurisündmustest suhteliselt palju. Kuna Soome on Eesti naaberriik, siis huvitatakse Eestis nii Soome kõrg- kui massikultuurist piisavalt palju. Sel põhjusel kajastuvad ajakirjanduses uute filmide, teatrilavastuste ja raamatute tutvustused. Artiklitest selgus ka poolehoidev hoiak soomlastesse ning kui palju aastal 2013 Soome Eestile eeskujuga pakub. 2013. aasta kultuurikäsitluses ei paista eestlaste kihku endale soomlaste tegemisi iga hinna eest eeskujuks võtta. Pigem rõõmustatakse, kui sünnib Soome-Eesti ühisprojekte, kus kahe riigi kultuuriinimesed

---

üksteist vastastikku täiendavad. Näiteks Soome-Eesti ühislavastused „Köök/Keittiö”, „Petroskoi” ja „Kullervo” pälvisid vaid positiivseid hinnanguid ning meedia toetust.

Populaarseimad teemad, millest 2013. aastal kirjutati, olid Soome disainiklassiku Yrjö Kukkapuro toolinäitus „Yrjö Kukkapuro. Mööbel” Eesti Arhitektuurimuuseumis ja Soome tuntud rõiva- ja tekstiilibrändi Marimekko näitus „Marimekko. Disain. Soome.” Eesti tarbekunsti- ja disainimuuseumis. Kajastati ka Eurovisioni lauluvõistlusel osalenud soomlanna Krista Siegfridsi käekäiku, kirjanik Pentti Saarikoski raamatu „Luuletused” Olavi Paavolaineni teose „Sünget monoloog” ilmumist eesti keeles.

Ka kirjutati suusalegend Matti Nykäneni kontserditegevusest ning ansambli Nightwish endise solisti Tarja Turuneni kontserdist „Beauty and the Beat” Tallinnas. Eesti väljaanded käsitlesid ka 73 aastat tagasi, 14. juunil 1940 Soome lahe kohal alla tulistatud reisilennuki Kaleva traagilist saatust. Rakvere teatri lavastus „Köök/Keittiö”, kus kohtusid eesti ja soome näitlejad ning Kalevipoja koja Veikko Huovineni jutustusel põhinev suvelavastus „Lambasööjad” said kõigi väljaannete meelisteemaks. Detsembris tõusis peateemaks Soome Rahvusteatri esietendunud lavastus, Sofi Oksaneni „Kui tuvid kadusid”.

Soome ja Eesti kultuurisuhted on püsinud tõusude ja mõõnadega mitmekümneid aastaid ja käesolevas uurimistöös on selgelt näha, kui palju Eesti meedia Soome kultuuriteemasid kajastab. Soome ja Eesti vastastikune suhtumine paistab olevat lugupidav ning seetõttu ei kasutata üksteise tegemistest kirjutamisel halvustavat tooni.

Soomlased, kes osalesid küsitluses, leidsid, et Eesti ajakirjanduses on Soome ja soomlaste kuvand pigem positiivne. Kolm vastajat selgitas, et kui on Soomel halvemad ajad, siis neid tõstetakse ka esile, kuid see on nende sõnul natuke armukade suhtumine, mis sarnaneb sellele, kuidas Soomes vaadatakse Rootsi suunas. Soomlaste arvates on Soome ja Eesti vahel korralik suhe, mis väljendub ka meedias: reeglina on vastastikune suhtumine positiivne, vastastikune suhe on tasakaalus, kui midagi märkamisväärset on juhtunud, siis kirjutatakse üksteise tegemistest mõlemal

---

pool. Ka märkisid vastajad, et kui on midagi põnevat, mis toob soomlased ja eestlased kokku – näiteks mõni kultuurialane ühisprojekt, siis sellest on kindlasti ka meedias ohtralt kajastust.

KIRJANDUS

Hennoste, Tiit 2001. *Uudise käsiraamat*. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus.

Koivunen, Hannele 2004. *Onko kulttuurilla vientiä*.

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2004/liitteet/opm_176_opm22.pdf?lang=fi

Laitinen, Kai 2005. Soome ja Eesti kirjanduskontaktidest 1920. ja 1930. aastatel. – *Kultuurisild üle Soome lahe*. Koost. Sirje Olesk. Tartu: Eesti Kirjandusmuuseum, lk 53 – 69.

Olesk, Sirje 2005. Uus põlvkond hõimutöös. – *Kultuurisild üle Soome lahe*. Koost. Sirje Olesk. Tartu: Eesti Kirjandusmuuseum, lk 39-52.

Pullerits, Priit 1997. *Ajakirjanduse põhižanrid*. Uudis, olemuslugu, juhtkiri. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Suomalaisten näkemykset kulttuurista 2013. Espoo: Suomen Gallup, 2013.
Helsinki: Suomen Kulttuurirahasto, 2013. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen
tietoarkisto, 2013. www.fsd.uta.fi/fi/aineistot/luettelo/FSD2914/

Zetterberg, Seppo 2005. Kultuurisuhete raam: poliitiline Soome sild. – *Kultuurisild üle Soome lahe*. Koost. Sirje Olesk. Tartu: Eesti Kirjandusmuuseum, lk 7-38.

MATERJALI ALLIKAD

Allkivi, Kais Õhtuleht. 22.05. 2013. Ooperidiiva Tarja Turunen istus trummide taha.

Ammas, Anneli Postimees. 17.12. 2013. Ernesaksad – lugu keerulises ajas.
Ateneum...= Õhtuleht. 05.02.2013. Ateneum tegi külustusrekordi.

Davidjants, Kristiina. Sirp. 27.09. 2013. Naised veavad mehed kinno.
Erilaid, Tõnis Õhtuleht. 21.03. 2013. Kuidas alustas esimene Eesti lennufirma.
Erilaid, Tõnis Õhtuleht. 12.02.2013. Kuidas Eesti kohal möllas propagandasõda.
Erilaid Tõnis Õhtuleht. 08.01.2013. Kuidas esimene Balti Ekspress käima pandi.
Erilaid, Tõnis Õhtuleht. 13.06.2013. Kuidas Kaleva hukk noore naise surma viis.
Erilaid, Tõnis Õhtuleht. 6.12.2013. Kuidas laev kaks päeva Helsingist Tallinna tuli

Erilaid, Tõnis Õhtuleht. 17.01.2013. Kuidas Narva punaste käest ära võeti.
Erilaid, Tõnis Õhtuleht 02.01.2013. Kuidas Soome professor salamissioonil käis.
Erilaid, Tõnis Õhtuleht. 24.09.2013. Kuidas Soome Tallinnas kuningakaupa tegi.
Feministe...= Postimees. 11.02.2013. Feministe vihastas Soome eurovisioonilaul.
Galerii...= Õhtuleht. 01.05.2013 Galerii: vaata, kuidas Soome tudengid

Kaivopuistos piknikku pidasid!

Galerii...= Postimees. 12.03.2013. Ivana Helsinki melanhoolne kevadkollektsioon.
Hansen, Vootele Sirp. 14.06.2013. Kaleva lugu seni lahendamata.
Hanson, Raimu Postimees. 04.02.2013. Vanas saalis mängivad noored muusikud.
Hanson, Raimu Postimees. 25.04.2013. Soome Instituut kolib vanasse raamatupoodi.

Helsingin... = Postimees. 06.08.2013 Helsingin Sanomate küsitlus: Oksaneni «Puhdistus» on 2000ndate parim romaan.

Hint, Mati Sirp. 22.02.2013. Vaade Eesti iseseisvumisele soometunud Soomest.
Iittala... = Õhtuleht. 30.08.2013 Iittala uued vineerkohvrid.
Ilmuma... = Postimees. 28.02.2013. Ilmuma hakkas metal-ajakiri.
Kama, Põim Postimees. 30.07.2013. Lambad on siin ja lambad on seal.
Kaks... = Postimees. 25.01.2013. Kaks soome kunstnikku avasid ühisnäituse.

Karja, Sven Sirp. 19.04. 2013. Need ei vaata tagasi.

Karulin, Ott Sirp. 17.10.2013. Mis sul seal kodus on?

Karulin, Ott Sirp. 26.06.2013. Toatäis siniseid mehi.

Kaugema, Tambet Sirp. 11.10.2013. Helsingis jõuab lavale „Kui tuvid kadusid”.

Kiivramees, Janar Õhtuleht. 2.05.2013. Õige Eesti pidu Soome rokiklubis.

Kohler, Vilja Postimees. 11.04.2013. Arhitekt Saarineni kavad teostuvad ligi sajand hiljem.

Kolk, Tiina Postimees. 12.01.2013. Yrjö Kukkapuro – klassik ja tema hitid.

Koppel, Anari Sirp. 19.04.2013. Kirjandusfoorum. Väljavõtted ettekannetest balti raamatumessil.

Kossar, Kristel Postimees. 07.03.2013. Marimekko näitusel saab kunstnike ja kirjanikega jalutada.

Kull, Aivar Postimees. 21. 11.2013 Hingedraama jäi varju aastakümneteks.

Kulli, Jaanus Õhtuleht. 31.01.2013. Kasutütred Angelika ja Marion: "Eri Klas on meile olnud alati päris isa eest.

Kulli, Jaanus Õhtuleht. 16.05.2013. Matti Nykänen: „Kõik tembud, joomised ja kinniistumised on jäänud seljataha”.

Kunstnikud...= Postimees. 03. 03. 2013. Kunstnikud esitavad ajalugu koomiksites.

Kurvet-Käosaar, Leena Sirp. 21.06.2013. Linnupesa võib vaadata ettevaatlikult.

Kuusk, Priit Sirp. 28.03.2013. Aasta alguskuude uusoopereid.

Kuusk, Priit Sirp. 30.08.2013. Suviseid uusoopereid.

Käänik, Kaspar Õhtuleht. 10. 02. 2013. Soomlased kupatavad eurolavale pruudirüüs blondiinitari.

Käänik, Kaspar Õhtuleht. 12.05.2013. Matti Nykänen avab Tallinnas restorani.

Lobjakas, Kai Sirp. 25.01. 2013. mees toolide keskelt. Intervjuu Yrjö Kukkapuroga.

Lõhmus, Johannes Postimees. 21. 06. 2013 Eesti-Soome köögisild Võsu rannaköögis.

Maasikas, Matti Sirp. 4.10.2013. Käinuks Ristikivi ilmasõjas...

Mannerheimi...= Postimees. 8.10.2013 Mannerheimi suurfilmi tootjafirmat ähvardab pankrot.

Marimekko...= Õhtuleht. 8.03.2013. Marimekko tuli Tallinna.

Martinson, Jaan Postimees. 19. 04. 2013. Kuidas Soome eestlasi küüditas.

Martinson, Jaan Postimees. 07. 05.2013. Neetud ja armastatud.

Martinson, Jaan Postimees. 21. 08.2013. Mannerheim: Venemaal Suureks Soomlaseks saanud Venemaa vaenlane.

Mehed... = Postimees. 18.07.2013. Mehed lähevad lambaid sööma.

Mets, Risto Postimees. 8. 04.2013. „Puhastus” lahkub lavalt.

Metsküla, Liina Õhtuleht. 17.05.2013. Tänavusel Eurovisionil skoorivad Põhjamaad, kaotavad lõunamaad.

Metsküla, Liina Õhtuleht. 26.08. 2013 Eesti filmid said Soome filmifestivalilt viis auhinda.

Mändla, Mirje Sirp. 01.11.2013. Põhjal muusikapäevad Tallinnas.

Märka, Veiko Sirp. 12.09.2013. Kuidas seletada suve surnud lambale?

Oja, Arno Sirp. 15.03.2013. Tuvid hülgavad pääsupesad.

Oppi, Triin Sirp. 19.04.2013. Rahvuskirjanduse sisse- ja väljavaated. Põhja- ja Baltimaade kirjandusfoorumi „Rahvuskirjandus XXI sajandil” esinejate lühiintervjuud.

Paju, Imbi Postimees. 22.11.2013. Helsingis käib külma sõja komöödia.

Paju, Imbi Sirp 15.03.2013. Lapi naise lugu maailma lõpust.

Paju, Imbi Sirp. 17.05.2013. Kupee nr 6 aknast näed minevikku.

Pedmanson, Peep Sirp. 15.03.2013. eluterve kohanemine ja vääriline tasu.

Piirma, Piibe Sirp. 28.03. 2013. Kunst Petri tassis.

Postimuuseum... = Tartu Postimees. 06.12.2013. Postimuuseumis näeb kilde Põhja Poegadest.

Pullerits, Marie Sirp. 08.11. 2013. Pealelend – soome tantsija, koreograaf ja videokunstnik Taneli Törmä.

Purje, Pille-Riin Postimees 08.07. 2013. Sininahaline kummitab köögis.

Puukko, Martti Postimees. 16.03.2013. Kanada eestlane vene salakuulaja jälgedes.

Puusemp, Ene Postimees. 30.12.2013. Oskar Kallas aitas maarahva kultuurirahvaks.

Põhjala... = Postimees. 07. 03.2013 Põhjala lugude sari jätkub.

Pärn, Linda Postimees. 27.02.2013. Neljapäeval avatakse Soome rõiva- ja tekstiilibrändi Marimekko näitus.

Raamatu...= Õhtuleht. 02.01.2013 Raamatu müügihitid: „17 x 4” ja „Viiskümmend halli varjundit”.

Rebane, Raul Postimees. 30.12.2013. Väikeriiklus.

Rebas, Hain Sirp. 08.02.2013. Meie korpus, leegion ja rügement.

Rood, Kadri Sirp. 08.11.2013. 15aastane Kiasma lööb uute ja vanade hittidega.

Rood, Kadri Sirp. 04.10.2013. Filmianarhia sügiseses Helsingis.

Rood, Kadri Sirp. 08.11.2013. Muuseum peab muutuma koos kunsti, publiku ja ühiskonnaga.

Roose, Jürgen Sirp. 15.03. 2013. Inimesekujuline plahvatus.

Rosen, Britt Postimees. 09.03.2013. Soome disainiime Tallinnas.

Rosen, Britt Postimees. 27.01.2013. Maimu Berg, meelsamini Eestis.

Ruusna, Kristi Sirp. 25.07.2013. Soome näitlejad Eesti teatrisuves.

Saluäär, Anu Sirp. 15.03.2013. Alandia ja Finlandia.

Saro, Anneli 19.04.2013 Vähid Helsingi teatrikivide all.

Saro, Anneli 13.12.2013. Sirp. Agitprop ja saatustragöödia.

Saro, Anneli Sirp. 12. 09. 2013. Alasti kehad, kilekotimehikesed ja krokodill.

Sarv, Piret Õhtuleht. 25.09.2013. Neli Eesti bändi esinevad Soome suurimal talendiesitusfestivalil.

Sauter, Peeter Sirp. 18.01.2013. Kahjuks lahja leib. Film – joomahullu päevaraamat.

Siimer, Enn Sirp. 12.04.2013. Elu ja surma vahel on vaikus.

Sibrits, Heili Postimees. 12.12.2013. Kohustuslik kirjandus.

Sibrits, Heili Postimees. 04.12.2013. Sofi Oksanen näitemäng „Kui tuvid kadusid”: korralik, kuid kauge.

Sibrits, Heili Postimees. 15.03. 2013. Ilukirjanduse käibemaksuprotsent olgu null.

Sofi...= Postimees. 15.03.2013. Sofi Oksanen sai Rootsi Akadeemia maineka auhinna.

Soome...= Õhtuleht. 18.01.2013. Soome disainiklassiku toolinäitus.

Soome...= Postimees. 24.04.2013. Soome meeskoor laulab Sibeliuse „Kullervot”.

Soome...= Postimees. 13.03.2013. Soome rahvamuusik esitab Kalevala laule.

Soome...= Postimees. 15.06.2013. Soome saunakultuurile panid aluse jõukad linnavurled.

Soome...= Õhtuleht. 19.05.2013. Soome 24. kohal: „Oleme ikka võitjad!”

Soomes...= Postimees. 19.08.2013. Soomes tuleb käibele Niinistö pildiga mark

Soome-Tartu...= Postimees. 30. 08.2013. Soome-Tartu kvartett mängib bluusilegendide lugusid.

Soome-ugri...= Postimees. 27.03.2013. Soome-ugri bluusimehed austavad Chicago bluuksi isa.

Soomlase...= Õhtuleht. 08.02.2013. Soomlase suur toolinäitus.

Sõprus...= Postimees. 29.05.2013. Sõprus näitab Põhjale filmiparemi.

Tainio, Juha Sirp. 18.10. 2013. Vaid keel saab kultuuri päästa!

Tampere...= Postimees. 17.07.2013. Tampere majas näeb taas soome kunsti.

Tartus...= Postimees. 01.03.2013. Tartus näeb kõrgmoodi Soome lahe põhjakaldalt.

Teder, Merike 12.02.2013. Olavi Paavolainen „Sünge monoloogi” esitus.

Tiitsar, Ketli Sirp. 04.10.2013. Nii lähedal, kuid kaugel. Ornament ja Taitelijat O – näiteid ja koostöövõimalusi.

Toomemets, Katharina Õhtuleht. 11.05.2013. Nightwish’i ekssoolist Tarja: ma ei igatse bändi taga ega ole nende töödega kursis.

Toomemets, Katharina Õhtuleht. 28.08.2013. Anu Saagim: minust on Soome meedias tehtud mingisugune kuri võõrasema!

Tooming, Jaan Postimees. 22.10.2013. Ürgsed laulud.

Tuumalu, Tiit 05.12.2013. Soomlased said indu Eesti vehklemislegendi elust.

Tõlp, Lilli Sirp. 20.09.2013. Rahvusvahelisel tasemel biokunst Soomes.

Urgas, Silvia Postimees. 09. 08.2013. Saladus on head laulud.

Vaadata...= Postimees. 19.04.2013. Vaadata saab naabrite kauneimaid raamatuid.

Vaadata...= Postimees. 04.10.2013. Vaadata saab Soome isetehtud elu.

Vallatu...= Õhtuleht. 17.04.2013. Vallatu Soome eurolaulik suudles oma naissoost tiimiliiget.

Valk, Veronika 08.02.2013. Üks ühele arhitektuur, 10% metsikum.

Valk, Veronika Sirp. 28.03.2013. Kas väljasuremisohus?

Vasli, Karoliina Õhtuleht. 04.09.2013. Anu Saagim osaleb Soome "Big Brotheris": riided jäävad ikka selga?!

Vasli, Karoliina Õhtuleht. 17.09.2013. Saagimi soov täitus: «Big Brotherisse» tuli Matti Nykänen!

Vasli, Karoliina Õhtuleht. 24.04.2013. Skandaalne Matti Nykänen annab Tallinna ööklubis kontserdi.

Vasli, Karoliina Õhtuleht. 20.05.2013. Soomlased Eurovisioni pärast marus: meil on s...d naabrid!

Veidemann, Rein Postimees. 09.03.2013. Olavi Paavolainen Soome tragöödia ja...

Veidemann, Rein Postimees. 09.03.2013. ...Pentti Saarikoski kui Soome ekstaas.

Veidemann, Rein Postimees. 20. 10. 2013. Hella Wuolijoe suur algus

Viira, Aigi Õhtuleht. 12.02.2013. Laulja Lauri Liiv: „Reisikohver on lakkamatult nurgas valmis ja ootel.”

Viira, Aigi Õhtuleht. 11.09.2013. Ele Millistfer: laulmine soome keeles algul kohutas, nüüd julgen juba soome keeles rääkida.

Viira, Aigi Õhtuleht. 12.10.2013. Laulja Lauri Liiv: „Soomes muusikali teha pole rohkem kurnav kui kuskil mujal.”

Viira, Aigi Õhtuleht. 6.07.2013. Mart Toome: ma tavaliselt olen mänginud teise ja kolmanda ringi mehi, esimesi armastajaid mitte eriti. Aga tahaks küll.

Ville... = Õhtuleht. 23.03.2013. Ville Valo selgitab, miks ta ei ole Facebookis.
Muusika

Vinüülplaadid... = Postimees. 06.05.2013. Vinüülplaadid teevad comeback'i.

Voog, Viljar Õhtuleht. 16.05.2013. Kas soomlaste kavalus ja lesbimoment viivad nad Eurovisioni finaali?

Voog, Viljar Õhtuleht. 16.05.2013. Möll pressikeskuses: soomlased löid tantsu lahvti, Urban Opera trikitas ratastel.

Voog, Viljar Õhtuleht. 07.03.2013. Soome hittsarjast „Helppo elämä” valmis eestimaine versioon „Kerge elu”.

Voog, Viljar Õhtuleht. 13.05.2013. Suur kleidi- ja kingagalerii: Birgit säras punasel vaibal, soomlanna vapustas pulmakleidiga.

Voog, Viljar Õhtuleht. 17.04.2013. Tänase komöödiašou peaesineja viidi haiglasse ja asendati soomlasega.

TIIVISTELMÄ

Suomen kulttuuritapahtumien esittely lehdissä Sirp, Postimees ja Öhtuleht

Tämän tutkimuksen tarkoitus oli tutustua vuonna 2013 viron lehdistössä ilmestyneisiin Suomen kulttuuria esitteleviin artikkeleihin ja analysoida niiden sisältöä. Tutkimuksessa halusin selvittää, mistä aiheista vuonna 2013 Suomessa eniten oli kirjoitettu, kuka kirjoitti ja miten kirjoitti. Materiaalin lähtienä olivat artikkelit Sirpissä, Postimehessä ja Öhtulehessä.

Tutkimuksen lähdemateriaalina on 122 artikkelia, jotka on otettu sanomalehdestä Postimees, Öhtuleht ja Sir. Niistä käsittelee 25 musiikkia, 23 teatteria, 23 taidetta 22 kirjallisuutta, 16 historiaa, 8 elokuvata ja 4 televisiota.

Sanomalehdessä Sirp on kirjoitettu eniten musiikista- 24 kertaa. Taitesta kirjoitettiin 23, teatteri 23, kirjallisuudesta 22, historiasta 16 ja elokuvista 8 kertaa.

Eniten käsittelee kulttuuriaihteita Postimees - vuoden aikanan yhteensä 47 kertaa , joista suurin osa oli kirjoitettu kirjallisuudesta- 13. Taiteesta oli 12, teatterista 8, musiikista 8, elokuvista 3 ja historiasta 3 artikkelia.

Tabloidlehdessä Öhtuleht julkaistiin 37 artikkelia, joista suurin osa käsittelee musiikkia yhteensä 14 kirjoitusta. Historiasta julkaistiin 8, teatterista 5, taiteesta 4, televisiosta 4, elokuvista ja kirjallisuudesta 1 artikkeli.

Eri sanomalehdissä käsitellään on kulttuurikysymyksiä eri tavoin. Sirpissä kirjoittivat oman alan asiantuntijat yksityiskohtaisia esitelmiä ja arvioita, Postimees-lehdessä ilmestyi uutisia ja raportteja ja Öhtulehdessä kirjoitettiin valtavasti historiasta, raportteja Eurovision laulukilpailuista ja TV-ohjelmista.

Asenne suomalaisia kohtaan on jokaisessa sanomalehdessä pikemminkin positiivinen. Vuonna 2013 oli kirjoitettu melko paljon kulttuuritapahtumista Suomessa. Koska Viro on Suomen naapurivaltiomme, niin kiinnostaa Virossa paljon Suomen massakulttuuri. Näin kirjoitettiin sanomalehdissä kuukausittain uusien näytösten, elokuvien, kiejien, näytelmien arvioinnit.

Artikkeleista ilmenee myös positiivinen asenne suomalaisia kohtaan ja. Ei ole viitteitä siitä, että virolaiset haluavat ottaa suomalaista kulttuuria suoraksi esimerkikseen. Pikemminkin iloitaan siitä, kun syntyvät Suomen ja Viron yhteiset hankkeet, joissa molempien valtioiden kulttuurialan ihmet toimivat yhdessä. Esimerkiksi Suomen ja Viron yhteistuotantoina "Keittiö / Keittiö", "Petroskoi" ja "Kullervo ansaitsivat vain positiivisia arviosteluja ja median tukea.

Suosittuja teemoja vuonna 2013 olivat Suomen muotoilun klassikon Yrjö Kukkapuron näyttely "Yrjö Kukkapuro. Mööbel" ["Yrjö Kukkapuro. Huonekalusto"] Viron arkkitehtuurimuseossa ja tunnetun suomalaisen brändin Marimekko vaatteiden ja tekstiilien näyttely "Marimekko. Disain. Soome." ["Marimekko.Muotoilu. Suomi."] Viron Taideteollisuus- ja Muotoilumuseossa.

Lisäksi mainittiin Eurovision kilpailuihin osallistunut Krista Siegfriidsia, kirjailija Pentti Saarikosken kirjaa "Runot" ["Luuletused"] ja Olavi Paavolaisen kirjaa "Synkkä yksinpuhelu" ["Sünge monoloog"] kääntämisestä viron kieleen.

Myös kirjoitettiin legendaarisen Matti Nykäsen konsertista ja yhtyeen Nightwish entisen laulajan Tarja Turusenkiertueesta "Beauty and the Beat" Tallinnassa. Sanomalehdissä kirjoitettiin matkustajakoneen Kalevan traagisesta kohtalosta 73 vuotta sitten, vuonna 1940 Suomenlahdella.

Rakveren teatteri n esitys "Keittiö / Keittiö", jossa tapaisivat suomen ja viron näyttelijät, Veikko Huovisen novelliin perustuva "Lambasööjad" ["Lampaansyöjät"] olivat Sirpissä ja Postimehessä suosikkeja. Joulukuussa nousi pääteemaksi Suomen Kansallisteatterin kantaesitys Sofi Oksasen "Kui tuvid kadusid" ["Kun kyyhkysed katosivat"].

Suomen ja Viron kulttuurisuhteet ovat kestäneet jo ylä- ja alamäkeä toista sataa vuotta, ja tämä tutkimus osoittaa selvästi, kuinka paljon Viron media on kiinnostunut Suomen kulttuuriin liittyvistä aiheista. Suomen ja Viron suhdetta kuvataan kunnioittavasti, siis aiheista ei käyttäytty negatiivista sävyä.

Suomalaisten kanssa tehdyn kyselytuloksista ilmenee, että suomalaisten mielestä Viron mediassa kuvataan Suomea ja suomalaisia melko myönteisesti. Kolme vastaajaa totesi, että kun Suomessa ei ole kaikki hyvin, nousee se myös esille, mutta asenne on samalainen kuin Suomessa Ruotsin suuntaan, siis ehkä vähän kateellinen.

Vastaajat totesivat myös, että Suomen ja Viron suhde on positiivinen. Jos on jotain mielenkiintoista - esimerkiksi yhteinen kulttuurihanke - niin se heijastuu tiedotusvälineissä Virossa ja Suomessa.

LISAD

Lisa 1. Küsitluse ankeet

Küsimused teemal „Soome kultuuri kajastamine Eesti ajakirjanduses ning Eesti ja Soome kultuurisuhted“.

Milliseid Eesti lehti loete?

Milliseid valdkondi Eesti lehtedest meelsasti loete?

Kuidas arvate, kas Soome kultuuri kajastatakse Eesti ajakirjanduses vähe? Kui jah, siis kas oleks vaja rohkem kajastust ning millises vallas täpsemalt?

Olete te tähele pannud, millistes valdkondades (poliitika, teater, muusika, sport, ajalugu, etc) Soome ainek rohkem kajastatakse? Ja milliseid valdkondi alakajastatakse?

Kuidas teie arvates Soomesse ja soomlastesse suhtutakse, kas positiivselt või negatiivselt?

Kuidas Soome ajakirjanduses eestlasi ja nende tegemisi kajastatakse – positiivselt või negatiivselt?

Eesti lehtedes ülemäära palju soomlaste tegemistest ei kirjutata. Kas Soome lehtedes kajastatakse eestlaste tegemisi rohkem kui Eestis soomlaste tegemisi?

Kas kultuuriteemadel, mis kuidagiviisi Soome kultuuriinimeste tegevust ja loomingut kajastava, kirjutatakse teie arvates piisavalt?

Palju te ise Soomega – oma kodumaaga – seotud kultuuriüritustest Eestis olete osa võtnud ja kas neid teie hinnangul toimub piisavalt palju?

Millised on suurimad Soome ja Eesti kultuuri erinevused, millised aga sarnasused?

Lisa 2. Kasutatud lühendid

PM – Postimees

ÕL - Õhtuleht

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina

—

(*autori nimi*)

(sünnikuupäev:

)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

_____
_____
_____
_____,

(*lõputöö pealkiri*)

mille

juhendaja

on

_____,

(*juhendaja nimi*)

- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

-
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
  3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus/Tallinnas/Narvas/Pärnus/Viljandis, _____ (*kuiupäev*)